

TYÖTÄ SUOMEN TIETEEN HYVÄKSI

Tieteellisten seurain valtuuskunta
Toimintakertomus
2016

SISÄLLYS

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS	4
TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS	5
JÄSENSEURAT	7
TSVN PALVELUT	10
Julkaisutoiminnan kehittäminen	10
Verkkopalvelut	17
Tieteiden talo	18
Palvelusvuosiansiomerkki	20
TIEDEVIESTINTÄ JA TIETEEN TULOSTEN TUNNETUKSI TEKEMINEN	21
Tieteessä tapahtuu-lehti	21
Tieteen päivät	21
Tutkijoiden yö	23
Tiedetori	23
Turun kirjamessut	24
Tieteessä tapahtuu -foorumi	25
TSV:n näkyvyys mediassa	26
Muu toiminta	26
TSVN HALLINNOIMAT VALTIONAVUSTUKSET	27
KANSALLINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA TOIMINTA	28
Tiedekeskussäätiö Heureka	28

Tieteen ja kulttuurin säätiöt ja instituutit	28
Duodecim kulttuuripalkinto	28
Veikkauksen edunvälittäjien verkosto	29
Alkoholitutkimussäätiö	29
Finnish Government of Finland / David and Nancy Speer Visiting Professorship in Finnish Studies	29
PALKINNOT	30
Vuoden Tiedekirja 2015	30
Tiedekongressivaikuttaja-palkinto	30
ORGANISAATIO JA TOIMIELIMET	32
HENKILÖSTÖ JA JOHTAMINEN	34
VALTUUSKUNNAN TALOUS	35
NEUVOTTELUKUNTIEN VUOSI 2016	36
Tiedeakatemiain neuvottelukunta	36
Tutkimuseettinen neuvottelukunta	37
Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta	39
JULKAISUPALVELUJEN TUNNUSLUKUJA	53
HENKILÖSTÖÄ KOSKEVIA TUNNUSLUKUJA	54
VALTUUSKUNNAN TOIMIELIMET	55
HENKILÖKUNTA 2016	57

PUHEENJOHTAJAN TERVEHDYS

Vuoden 2016 tiedebarometrin mukaan suomalaisten usko tieteeseen ei ole horjunut. Kansalaiset ovat kiinnostuneita tieteestä ja luottavat tieteen kykyyn tuottaa paikkansa pitäviä tuloksia. Elämme nyt kuitenkin kansainvälisesti meille oudossa tilanteessa, jossa vaihtoehtoinen totuus on arkipäivää. Meille suomalaisille tieteellinen totuus on edelleenkin itsestäänselvyys ja yhteiskunnallinen kivijalka, jonka arvoa tulee korostaa. Tiedemaailman haaste on vakuuttaa nyt myös poliittiset päättäjämme tieteen arvosta niin tasa-arvoisen ja demokraattisen yhteiskunnan perustana kuin sen merkityksestä hyvinvoinnin ja taloudellisen kasvun turvaajana. Tieteellisen seurain valtuuskunta, sen jäsen seurat ja tiedeyhteisö ovatkin hienolla tavalla tiedostaneet tämän haasteen ja ottaneet omalla aktiivisuudella sillanrakentajan roolin tiedeyhteisön ja yhteiskunnan vuoropuhelussa. Vuonna 2015 alkanut ja kuluneena vuonna jatkunut Tieteessä tapahtuu –foorumi ja sen saama suuri suosio on erinomainen esimerkki toimivasta alustasta riippumattomalle ja asiantuntevalle keskustelulle ajankohtaisista tiedepoliittisista kysymyksistä.

Tieteellinen julkaiseminen on kuulunut vahvasti valtuuskunnan jäsen seurojen ydintoimintaan. Digitaalinen julkaisukulttuuri on tuonut toimintaan haasteita mutta myös paljon uusia mahdollisuuksia. Tieteellisten seurain valtuuskunta on sitoutunut vahvasti myös avoimen julkaisemisen edistämiseen osana kansallista strategiaamme ja on mukana ydintoimijana valtakunnallisessa avoimen tieteen ATT-hankkeessa. Tarkoituksena on mahdollistaa jäsen seuroillemme entistä parempia digitaalisia alustoja avoimen tieteen toimintakulttuurin edistämiseksi. Avoin julkaisutoiminta voikin toimia merkittävänä piristysruiskeena tieteellisen julkaisutoiminnan ja sen vaikuttavuuden vahvistamiseksi kotimaisilla kielillä.

Vuonna 2016 hallituksessa on tarkasteltu vuoden 2018 loppuun voimassa olevaa strategiaamme. Tehdyn laajan selvityksen perusteella hallitus on päättänyt käynnistää heti tämän vuoden alusta strategiaprosessin, johon on tarkoitus sitouttaa sekä jäsen seurat että neuvottelukunnat yhteisen vision ja priorisoinnin kirkastamiseksi. Toivon tiedeyhteisöltämme aktiivista osallistumista tähän yhteiseen ponnistukseen.

Keijo Hämäläinen

Tieteellisten seurain valtuuskunnan hallituksen puheenjohtaja vararehtori Keijo Hämäläinen. Kuva Linda Tammisto.

TOIMINNANJOHTAJAN KATSAUS

Tieteellisten seurain valtuuskunta (TSV) on merkittävä ja riippumaton asiantuntijaelin tieteenharjoittamista ja tiedepoliittikkaa koskevissa asioissa. Sen tehtävänä on edistää

- tieteellisten yhteisöjen yhteistoimintaa
- tieteellistä tiedonvälitystä ja julkaisutoimintaa sekä
- tutkimustiedon tunnetuksi tekemistä ja sen käyttöä yhteiskunnassa.

Vuoden 2016 aikana TSV:ssä toteutettiin valtuuskunnan hallituksen keväällä 2016 määrittelemiä toiminnan painopisteitä, jotka olivat

- TSV:n tiedepoliittisen roolin vahvistaminen ja tiedepoliittisen keskustelun agendan palauttaminen tiedeyhteisön haltuun
- Jäsenseurojen aktivointi oman ja valtuuskunnan toiminnan kehittämiseen
- Julkaisutoiminnan jatkuvuus, monimuotoisuus ja laatu
- Sisäisten toimintatapojen kehittäminen edelleen yhteistyötä ja näkyvyyttä vahvistavaksi ja synergiaetuja tuottavaksi

Maaliskuussa järjestetyssä Tieteessä tapahtuu – foorumissa puhuttiin tieteen arvostuksesta (<https://www.tsv.fi/fi/tapahtumat/tiede-kuluer%C3%A4-muiden-joukossa>). Tiedeyhteisöä on huolestuttanut tieteestä puhumisen sävy, joka on koettu tiedettä väheksyvänä. Tiedeyhteisössä on myös osattu katsoa itseään peiliin ja mietitty, onko omissa viestintätaidoissa parantamisen varaa. Myönteistä on ollut myös tieteen näkyvyyden lisääntyminen mediassa. Rohkeudella puhua on merkitystä: huoli tieteen arvostuksen heikkenemisestä on tuottanut vahvoja merkkejä tieteen arvostuksen lisääntymisestä. Myös TSV on lisännyt sekä valtuuskunnan että laajemminkin tiedeyhteisön näkyvyyttä ja vaikuttavuutta, erityisesti verkkoviestinnässä ja tiedettä eri tavoin käsittelevien tapahtumien järjestämisessä. Yhtenä hyvänä esimerkkinä jälkimmäisestä on kansallisen Tutkijoiden yön viestinnän koordinointi ja erinomainen viestinnällinen ennakkovalmistautuminen tammikuussa 2017 järjestettyihin Tieteen päiviin.

Toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen osallistui Naisjohtajat esiin! -kampanjaan. Keksien toteuttama kampanja nosti esiin 365 suomalaista naisjohtajaa eri elämänaloilta. Lisätietoja kampanjasta naisjohtajat.fi/keksi. Kuva: Teemu Kuusimurto 2016.

Tieteellisten seurojen tärkein tehtävä on edistää tieteellistä tutkimusta. Seuroja on monenlaisia, siten myös tavat edistää tiedettä ovat moninaiset. Vuoden 2016 aikana seurojen kanssa käydyissä keskusteluissa yhtenä teemana oli tieteellisen seuran rooli sillanrakentajana tiedeyhteisön ja yhteiskunnan välillä. Seurat voivat tuoda yhteen tutkijoita, tieteestä kiinnostuneita ja tieteellisen tiedon hyödyntäjiä. Useat tieteelliset seurat ovat olleet huolissaan jäsenistön ikääntymisestä ja vaikeudesta saada nuoria mukaan seuratoimintaan. Huoli on varmasti aiheellinen ja meidän kaikkien on hyvä pohtia, mitä tieteellisessä seurassa toimiminen voi antaa oman työuran, osaamisen ja sivistyksen kannalta mutta myös miten haluamme vaikuttaa paremman yhteiskunnan hyväksi. Tieteellisten seurojen valtuuskunta on uskottava ja vahva toimija tieteen ja yhteiskunnan vuoropuhelun edistäjänä, sekä seurojen edustajana että seurojen tukena.

Lea Ryynänen-Karjalainen, toiminnanjohtaja

JÄSENSEURAT

Tieteellisten seurain valtuuskuntaan kuului vuonna 2016 271 jäsenseuraa ja neljä tiedeakatemiaa. Vuoden aikana valtuuskunnan jäsenyydestä erosi kolme seuraa. Kevätkokouksessa 14.3.2016 uusiksi jäsenseuroiksi hyväksyttiin Suomen ainedidaktinen tutkimusseura ry, Suomen herpetologinen yhdistys ry, Suomen Lihavuustutkijat ry ja Suomen meriarkeologinen seura ry. Hakemuksia jäsenseuraksi oli yhteensä 6.

Valtuuskunnan jäsenseurat edustavat hyvin laaja-alaisesti koko suomalaista tiedeyhteisöä. Valtuuskunnan jäsenyys ei perustu tieteellisen seuran kokoon tai pitkään historiaan, vaan monipuoliseen, pitkäjänteiseen ja aktiiviseen oman tieteenalan edistämiseen ja tieteen valistustyöhön. Seurojen toimintaan kuuluvat muun muassa erilaiset seminaarit, yleisötilaisuudet ja jäsenkokoukset. Myös aktiivinen tieteellinen julkaisutoiminta on usean seuran keskeistä toimintaa.

Vuonna 2016 seuraavilla jäsenseuroilla oli merkkivuosi:

Kotikielen Seura 140

Suomen Geologinen Seura – Geologiska Sällskapet i Finland 130

Finska Kemistsamfundet – Suomen Kemistiseura 125

Suomalainen Teologinen Kirjallisuusseura 125

Suomen kirkkohistoriallinen seura – Finska kyrkohistoriska samfundet 125

Suomen Biologian Seura Vanamo 120

Tekniikan Akateemisten Liitto (TEK) 120

Suomen musiikkitieteellinen seura 100

Geofysiikan Seura 90

Historian Ystävien Liitto 90

Maanmittaustieteiden Seura 90

Suomen kuntatekniikan yhdistys (SKTY) 90

Tekniikan Historian Seura (THS) 90

Porthan-Seura 80
Suomen klinisen kemian yhdistys 70
Suomen Työterveyslääkäriyhdistys 70
Kansainvälisen Hallintotieteiden Instituutin Suomen osasto 60
Suomen Lastenpsykiatriyhdistys 60
Visaseura 60
Infektiotautien tutkimusyhdistys – Föreningen för infektionssjukdomsforskning 50
Suomen Atomiteknillinen Seura – Atomtekniska Sällskapet i Finland 50
Suomen Laatuyhdistys 50
Suomen Oppihistoriallinen Seura – Finlands Lärdomshistoriska Samfund 50
Teologinen Julkaisuseura 50
Ilmansuojeluyhdistys 40
Pohjois-Suomen Historiallinen Yhdistys 40
Tutkijaliitto 40
Kehitystutkimuksen seura 30
Suomen koe-eläintieteen yhdistys (FinLAS) 30
Suomen Tekoälyseura (STeS) 30
Keskiajan tutkimuksen seura Glossa 20
Suomen fotonikan seura 20
Mikael Agricola – seura 10
Suomen Vammaistutkimuksen Seura 10

Vanhin jäsenseura on vuonna 1821 perustettu Societas pro Fauna et Flora Fennica, joka on yksi valtuuskunnan perustajajäsenistä, ja nuorin jäsenseura on vuonna 2009 perustettu Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen seura ry. Jäsenmäärät vaihtelevat 30 ja 65 000 jäsenen välillä, jäsenmäärän mediaani on 270. Kuten Societas pro Fauna et Flora Fennica, monet vanhimmista seuroista edustavat isoja laaja-alaisia tieteenaloja ja niillä on usein myös runsaasti jäseniä, kun taas perustamisvuosien mediaanin 1960 jälkeen perustetut seuramat ovat pienempiä, tieteenalaltaan erikoistuneimpia tai tieteenaloja yhdistäviä. Tämä kertonee myös tieteen kehityksestä: syntyy sekä uusia tutkimusaloja että metodologisia lähestymistapoja. Tällöinkin tutkijoiden ja asian harrastajien verkostoitumista ja yhteistyötä sekä monipuolisia vaikuttamismahdollisuuksia yhteiskunnassa pidetään tärkeänä edellytyksenä tutkimuksen edistymiselle. Valtuuskunnan jäseneksi hyväksymisen tärkeimpänä kriteerinä on edelleenkin tieteellisen tutkimuksen edistäminen.

Riippumatta jäsenseuran iästä tai jäsenmäärästä seuroilla on samantyyppisiä kehittämistarpeita, jotka valtuuskunnan strategiassa on nostettu painopisteiksi: nuorten mukaan saaminen seuratoimintaan, resurssien niukkuus ja toimintamuotojen uudistaminen. Seuroille on toimintansa vahvistamiseksi tärkeää pystyä kertomaan, miten nuoret tutkijat ja kaikki tietees-tä kiinnostuneet pystyvät tieteellisissä seuroissa luomaan tutkijanuralle tai kansalaisvaikutta-miselle oleellisia verkostoja ja yhteistyön muotoja. Tieteen avoimuudelle asetetut tavoitteet ja yliopistoihin kohdistuvat leikkaukset ovat synnyttäneet myös runsaasti keskustelua resurs-sien niukkenemisen vaikutuksista tieteellisten seurojen toimintaan, tieteellisen julkaisemisen rahoitukseen ja julkaisemisessa tarvittavien työkalujen kehittämiseen mutta myös keskus-telua laajemminkin tieteen arvostuksesta. Näitä teemoja on käsitelty useissa sekä seurojen että valtuuskunnan järjestämässä tilaisuuksissa ja eri viestintäkanavissa. Tieteelliset seuramat ovat tiedeyhteisön keskeinen toimija tieteen merkityksen näkyväksi tekemisessä yhteiskun-nassa.

TSVN PALVELUT

Julkaisutoiminnan kehittäminen

Kotilava-hanke

Julkaisutoiminnan kehittäminen on vahvasti painottunut Kotimaiset lehdet avoimiksi ja vaikuttamaan eli Kotilava-hankkeeseen. Kotilava on Avoin tiede ja tutkimus -ohjelman puitteissa toimiva hanke, jonka kahta osahanketta hallinnoivat TSV ja Kansalliskirjasto. TSV:n vastuulla on ollut syksyllä 2015 käynnistynyt OJS-järjestelmän kehittämistyö, joka vuoden 2016 kuluessa siirtyi suunnitteluvaiheesta toteutukseen. Tieteellisten verkkolehtien toimitus- ja julkaisupalvelun uudistuksen keskeiseksi tavoitteeksi asetettiin uuden OJS 3.0 -järjestelmän käyttöönotto. Pysyvien tunnisteiden käytöstä käynnistettiin selvitystyö, joka johti vuoden loppulla solmittuun DOI-tunnisteita koskevaan sopimukseen CrossRef-palvelun kanssa. Kevään aikana aloitettiin myös OJS-järjestelmän uusia lisäosia koskeva kehitystyö, jota on tehty osin itsenäisesti, osin yhteistyössä Public Knowledge Project -yhteisön muiden kehittäjien kanssa. Järjestelmän kääntämisen englannista suomeksi rahoitti Suomen tiedekustantajien liitto.

Hankkeelle haettiin ja saatiin lisärahoitusta FP7 Post-Grant Open Access Pilot -haussa kesäkuussa. Saatu rahoitus käytetään 1.9.2016–30.4.2017 välisenä aikana. Sen avulla OJS-palvelun lehdille koulutetaan XML-muotoisten artikkeleiden tuotantoa ja OJS-palvelua kehitetään rahoittajatietojen keruun helpottamiseksi. Suunnittelija Antti-Jussi Nygård osallistui myös Haagissa pidettyyn hankkeen työpajaan, jossa rahoitusta saaneet esittelivät oman hankkeensa etenemistä.

Elokuun lopussa tapahtuneen OJS 3.0 -järjestelmän julkaisun jälkeen aloitettiin tuotantopalvelimen päivitystä koskevat testaukset, jotka jatkuivat koko loppuvuoden ajan. Marraskuussa järjestettiin myös suuri määrä uutta järjestelmää koskevia koulutuksia, ja joulukuun alusta lähtien palvelua käyttävät lehdet pääsivät testaamaan uutta järjestelmää itsenäisesti. Marraskuun alussa uuden palvelun julkaisuajankohdaksi varmistui tammikuu 2017.

Kotilavan toinen osahanke, rahoitusmallin suunnittelu, käynnistyi Kansalliskirjastossa maaliskuussa, kun Riitta Koikkalainen aloitti hankkeen tietoasiantuntijana. Hankkeen tavoitteeksi asetettiin luoda konsortiopohjainen rahoitusmalli kotimaisille tieteellisille lehdille. TSV:llä

Palvelun logon ja ulkoasun kehitti graafikko Marko Myllyaho.

on ollut hankkeen ohjausryhmässä kaksi edustajaa ja lisäksi julkaisupäällikkö Johanna Lilja on osallistunut lähiohjausryhmään sekä pilotoivien lehtien kokouksiin. TSV:n jäsenseurojen lehdistä yhdeksän lehteä tuli mukaan pilotoimaan uutta rahoitusmallia ja sitoutui hankkeen edellyttämään lehden kehittämistyöhön.

Kotilava-hanketta on pyritty esittelemään mahdollisimman laajalle yleisölle. Keskustelun-avauksena rahoitusmallisuunnittelulle järjestettiin yhdessä Kansalliskirjaston kanssa kansainvälinen seminaari Publishers and Funders for Open Access in Finland, jossa kuultiin tiedekustantajien ja -rahoittajien näkemyksiä siitä, miten avoin julkaiseminen olisi hyvä rahoittaa. Päivän pääpuhujan Sven Fundin mukaan avoimen julkaisemisen edistämiseksi keskeistä on suurten kansainvälisten kustantajien oligopolin murtaminen. Suomalaisten tiedekustantajien kanta avoimuuteen on myönteinen, kunhan toiminnan rahoitus turvataan muulla tavoin. Muita kansainvälisiä foorumeita hankkeen esittelylle ovat olleet Historisk Tidskriftin 100-vuotis-seminaari Vetenskaplig publicering i Norden – hur ser framtiden ut?, Nordic Open Access Forumin kokous Tukholmassa, SKS:n järjestämä avoimia kirjoja käsittelevä kansainvälinen seminaari, Munin conference on Scholarly Communication ja ATT-foorumi.

Koulutukset ja kansainvälinen yhteistyö

Julkaisupalvelujen järjestämä koulutustarjonta on painottunut ajankohtaisista asioista tiedottamiseen. Lisäksi järjestettiin jäsenseurojen toivoma Tieteellisen kirjallisuuden digitointipäivä, jossa pohdittiin niin kirjojen kuin lehtienkin digitointiin liittyviä kysymyksiä. Digitointihankkeisiin voi hakea rahoitusta mm. Suomen tiedekustantajien liitolta, mutta monia muita ongelmia on edelleen ratkaisematta. Keskeisimpiä näistä on, mistä löytää pysyvä säilytystila digitoiduille julkaisuille. Myös digitointiprosessin käytännön ratkaisut ja tekijänoikeudet puhuttivat. Digitointipäivässä kokeiltiin ensi kerran Tieteiden talon salin 104 uutta etäyhteyttä, mikä toikin runsaasti uutta yleisöä tapahtumaan ja sai osallistujilta myönteistä palautetta ja kehittämisideoita.

Julkaisupäällikkö Johanna Lilja on osallistunut Knowledge Exchange Open Access Experts Groupin toimintaan, jossa TSV:n kannalta kiinnostavimpia hankkeita ovat olleet selvitystyö avointen monografioiden tilanteesta sekä tutkimus KE-maiden yliopistojen maksamista avointen lehtien kirjoittaja- tai hybridimaksuista.

Munin-konferenssissa esitelty Kotilava-posteri kiinnosti Cambridgen yliopiston tieteellisen julkaisemisen päällikköä Danny Kingsleya (oikealla). Posterin on suunnitellut Riitta Koikkalainen. Kuva Riitta Koikkalainen.

Sähkökirjaselvitys

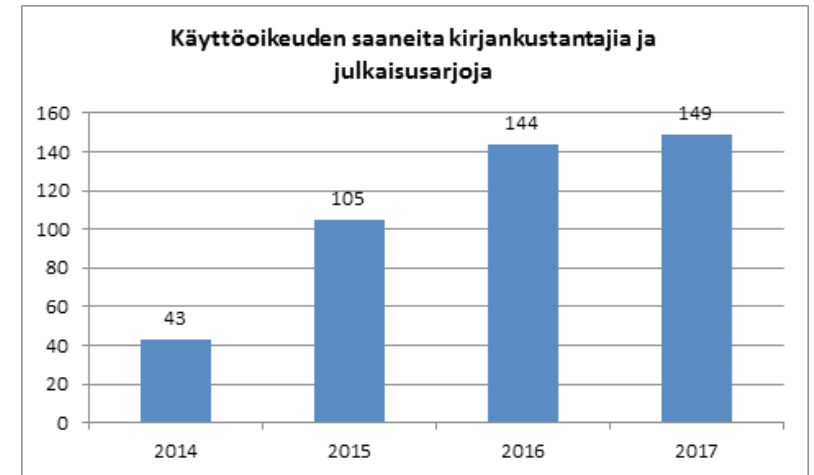
TSV sai Suomen tiedekustantajien liitolta rahoituksen selvitykseen, jolla kartoitetaan sähkökirjatuotantoon liittyviä palveluita ja alan toimijoita sekä selvitetään, miten sähkökirjoja voitaisiin välittää Tiedekirjan verkkokaupassa. Selvitykselle rekrytoitiin loppuvuodesta suunnittelijaksi Harri Heikkilä, ja työ pääsi käynnistymään vuoden vaihteessa.

Vertaisarviointitunnus

Tieteellisille julkaisijoille tarjotun vertaisarviointitunnuksen käyttäjäkunta jatkoi laajentumistaan: vuonna 2016 tunnuksen sai käyttöönsä 39 uutta lehteä. Tunnuksen käyttöoikeutta voivat hakea Suomessa tieteellistä julkaisutoimintaa säännöllisesti harjoittavat toimijat, kuten kustantamot ja tieteelliset seurat. Tunnuksen käyttäjät sitoutuvat edistämään toiminnassaan Hyvä tieteellinen käytäntö -ohjeen mukaisia periaatteita. Artikkeleihin tai kirjaan merkittynä tunnus kertoo, että teksti on ennen julkaisemista käynyt läpi vertaisarviointiprosessin tiedeyhteisön noudattamien laadullisten ja eettisten vaatimusten mukaisesti, ja mahdollisissa ongelmatapauksissa arviointiin liittyviin asiakirjoihin on mahdollista palata. Sen sijaan tunnusta ei ole tarkoitettu laatuleimaksi, eikä sen käyttö ole taakka tekstin tieteellisestä tai yhteiskunnallisesta merkityksestä ja vaikuttavuudesta, joita voidaan arvioida vasta ajan kuluessa. Vuonna 2015 tunnuksen myöntämiskriteereihin tehtyjä tarkennuksia esiteltiin kustantajille Ajankohtaista julkaisemissa päivässä 13.5. Vertaisarviointitunnus integroituu jatkossa myös uuteen Journal.fi-palveluun, sillä siihen on kehitetty OJS-järjestelmän lisäosa, jonka avulla lehdet voivat liittää helposti vertaisarviointitunnuksen artikkeleiden metadataan. Lisäosa näyttää tunnuksen lehden sisällysluettelossa ja artikkelin abstraktin yhteydessä niissä artikkeleissa, joihin tunnus on liitetty.

Julkaisupalvelut

Julkaisujen tuottamiseen, säilyttämiseen ja jakeluun liittyviä palveluita tuottavat Tiedekirjan, julkaisuvaraston ja vaihtokeskuksen henkilökunnasta koostuva TSV:n myynti- ja vaihtotoiminnan tiimi sekä julkaisujen tuotantopalvelujen osalta toimittaja Tiina Kaarela. Kuluneen vuoden aikana on tehty paljon työtä yksiköstä toiseen ulottuvien prosessien kuvaamiseksi ja tehostamiseksi. Tämä on ollut tarpeen erityisesti siksi, jotta Tiedekirjan palvelu olisi sujuvaa

Kustantajat ovat voineet hakea vertaisarviointitunnusta lokakuusta 2014 alkaen.

varaston siirrettyä Itäkeskukseen. Yhteistyötä tiivistämällä on myös parannettu Tiedekirjan uutuusluetteloiden toimitustyötä, ulkoasua ja jakelua.

Tiedekirja

Tiedekirjan vuosi oli vilkas ja menestyksellinen. Tiedekirjan bruttomyynti oli 332 758 euroa, mikä merkitsi 29 prosentin korotusta vuoden 2015 myyntiin verrattuna. Myynnin kasvu tapahtui pääasiassa myymälämyynnissä, mihin osaltaan vaikutti Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantajamyynnin keskittäminen Tiedekirjaan. Myymälämyyntiä ovat vilkastuttaneet selvästi myös Tiedekirjassa järjestetyt tapahtumat. Kaikille seuroille yhteisiä tilaisuuksia olivat Taiteiden yö elokuussa ja Jäsenseurojen ystävämyynti joulukuussa. Lisäksi neljä seuraa järjesti myymälässä kirjanjulkistamistilaisuuksia, ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seura kokosi yleisöä uutuuskirjoja esitteleviin kirjakeskiviikkoihin, alumni-iltoihin ja ystävämyynteihin. Tiedekirjan myymälä on pienehkö yleisötila, mutta toisaalta se juuri tästä syystä mahdollistaa keskustelun ja tuo tutkijat ja yleisön lähelle toisiaan. Tilojen käyttöä on helpottanut vuokrantajan joustavuus aulatilan käytössä. Yli 7000 tieteestä ja tiedekirjallisuudesta kiinnostunutta ihmistä poikkesi vuoden aikana Tiedekirjaan joko osallistuakseen sen tapahtumiin tai vain tutustumaan tarjontaan. Palkitsevin palaute saatiin asiakastytyväisyyskyselyssä, jossa eräs vastaaja totesi: *Tiedekirjassa oppii aina jotain uutta.*

Myös uuden verkkokaupan myynti vilkastui yli 40 prosentilla. Verkkokaupan markkinointia on kotimaassa edistetty erilaisilla Facebook-kilpailuilla, joilla kilpailijat on houkuteltu valitsemaan heille sopivia teoksia. Jäsenseurojen osallistuminen näiden kilpailujen levitykseen on ollut arvokasta. Verkkokaupan kansainvälisen markkinoinnin keinoksi otettiin *Scholarly Books from Finland* -luettelon lähettäminen kaikkien tilausten ja vaihtolähetysten mukana. Lisäksi Tiedekirja on ostanut myynti- tai mainostilaa konferensseissa, joiden aihepiiri on vastannut sen myyntivalikoimaa.

Muihin kirjakauppoihin suuntautuvan myynnin osalta kasvu on ollut hitaampaa, erityisesti kotimaassa. Tämä heijastelee kirja-alan varovaisuutta aikana, jolloin kirjallisuuden kokonaisymyynti on ollut laskusuuntaista.

Totuttuun tapaan Tiedekirja on osallistunut lukuisiin myyntitapahtumiin niin tieteellisissä konferensseissa kuin erilaisissa kirja-alan tilaisuuksissa. Uusina tapahtumina kokeiltiin tiedekustantajien yhteistä yliopistomyyntiä sekä Puumalassa ensi kertaa järjestettäviä Kirjakemmakoi-

Tiedekirjan myynnin hyväksi ponnistelevat myös markkinointisuunnittelija Eija Lappi ja johtava kirjastonhoitaja Georg Strien. Kuva Jari Loisa.

ta, joilla kummallakin tavoitettiin uutta asiakaskuntaa. Myyntiennätykset rikottiin sekä Turun että Helsingin kirjamessuilla. Helsingin messuilla jatkettiin viime vuonna kokeiltua käytäntöä, jossa Suomen tiedekustantajien liitto tarjosi julkaisijoille Tiedekirjan osastolla esiintymistilan kirjoihin ja lehtiin liittyvien keskustelujen tuottamiseen. Keskustelunaiheet vaihtelivat geologiasta nuorisotutkimukseen, antiikintutkimuksesta fennougristiikkaan. Esitykset toivat messuosastolle uusia kävijöitä ja nostivat normaalia messumyyntiä lähes 50 prosentilla.

Tiedekirjan verkkokauppaan liitettyjen tuotteiden määrä kasvoi huomattavasti edellisvuosista, mikä johtui paitsi uuden myyvän jäsenen, Siirtolaisuusinstituutin ja tuotemääräänsä kasvattaneen Eurooppalaisen filosofian seuran lisätyistä tuotteista myös siitä, että tieteellisten lehtien numeroita on tuotu verkkokauppamyyntiin aiempaa laajemmin.

Tieteellisten seurojen kirjat ovat menestyneet vuoden 2016 tietokirjakilpailuissa sekä Suomessa että Ruotsissa. Svenska Litteratursällskapetin julkaisuista Kirsi Vainio-Korhosen teos *De frimodiga: Barnmorskor, födande och kropplighet på 1700-talet* sai Suomen Tietokirjailijat ry:n Tietokirjailijapalkinnon. Max Engmanin teokselle *Språkfrågan: Finlandssvenskhetens uppkomst 1812–1922* myönnettiin syksyllä Stora fackbokspriset i Sverige -palkinto. Engman sai kirjastaan myös Karl Emil Tollanders pris och medalj -huomionosoitukset. Statsrådet Mauritz Hallbergs pris -palkinnon sai Anna Möller-Sibeliuksen kirjastaan *Roll, retorik och modernitet i Bertel Gripenbergs lyrik*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjoista Helena Telkänrannan teos *Millaista on olla eläin* palkittiin Lauri Jäntin palkinnolla, Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnolla ja Tietokirjailijapalkinnolla. Keväällä 2016 myönnetty Vuoden kaunein kirja -palkinto meni Liisa Kasken toimittamalle teokselle *Kalevala ja opas sen lukemiseen*. Työväen historian ja perinteentutkimuksen seuran julkaisema Matias Kaihovirran teos *Oroliga inför framtiden: en studie av folkligt politiskt agerande bland bruksarbetarna i Billnäs 1900-1920* palkittiin Ruotsissa Rudolf Meidner-priset för forskning i fackföreningsrörelsens historia -palkinnolla.

Tutkimuskirjallisuuden levikki on useimmiten alhainen, ja kansainväliset kustantajat ottavatkin tiedekirjoista yleensä vain 200–250 kappaleen painoksia. Tiedekirjassa parhaiten myyneet kirjat ylsivät lähes tuhannen kappaleen myyntiin tapauksissa, joissa kirja puhutteli myös suurta yleisöä, kuten historian ja eläinten ystäviä tai laajoja harrastajaryhmiä, kuten sukututkijoita. Vuoden 2016 kymmenen kärjessä lista on vahvasti kaksikielinen.

Tiedekirjan messuosasto Helsingin kirjamessuilla houkutteli yleisöä sekä ohjelmaa että kirjalöytöjen äärelle. Kuva Eija Lappi.

1. Edith Södergran: Dikter och aforismer (SLS)
2. Henrik Meinander: Nationalstaten (SLS)
3. Max Engman: Språkfrågan (SLS)
4. Jens Nilsson: Digitaalisen sukututkimuksen opas (Suomen sukututkimusseura)
5. Holger Weiss: Slavhandel och slaveri under svensk flagg (SLS)
6. Mikael Hisinger: Resedagbok från Europa (SLS)
7. Nils Erik Villstrand: Riksdelen (SLS)
8. Helena Telkänranta Millaista on olla eläin? (SKS)
9. Toim. Marjo Kaartinen et al. Maamme: itsenäisen Suomen kulttuurihistoria (SKS)
10. Petri Pietiläinen: Kissojen maailmanhistoria (SKS)

Listan ulkopuolelta voisi vielä mainita julkaisutoimintaansa menestyksellisesti kehittäneen Suomen Eksegeettisen Seuran, jonka ajankohtaisen *Raamattu ja rasismi* -kirjan saama näkyvyys vaikutti myös myyntilukuihin loppuvuodesta.

Tiedekirja teetti marraskuussa sekä myymälän että verkkokaupan asiakkailla asiakastytyväisyyskyselyyn, jolla kerättiin tietoa asiakkaiden toiveista ja odotuksista sekä siitä, mitä kautta yleisö löytää Tiedekirjan. Täydellisiä vastauksia saatiin 129 kpl, joista 5 oli ulkomaisia asiakkaita. Kooste kyselystä tulee kevään aikana TSV:n verkkosivulle. Yli puolet vastanneista antoi Tiedekirjalle kiitettävän arvosanan. Eniten asiakkaitamme ilahduttivat Tiedekirjan myymälän sijainti, valikoima myymälässä ja verkkokaupassa sekä hyvä asiakaspalvelu. Sanallisissa vastauksissa ilmenee, että Tiedekirjan rooli tiede- ja tietokirjallisuuden välittäjänä on entistä tärkeämpi, kun kirjakaupat muuten supistavat valikoimaansa.

Julkaisuvarasto

Julkaisuvaraston alkuvuosi vierähti muuttotöiden loppuunsaattamisessa. Uudet tilat järjestettiin ja kalustettiin tarkoituksenmukaisiksi. Vaikka uusi varastotila on neliömäärältään noin puolet vanhasta, työtilat saatiin aiempaa toimivammiksi ja viihtyisämmiksi.

Varaston avajaisia vietettiin 7.4. Iiris-keskuksen uusissa tiloissa. Avajaisissa keskusteltiin varaston uudesta palvelupolitiikasta, jonka perusidea on, että aineiston täytyy kiertää aiempaa nopeammin, jotta varastotila ei lopu seuraavan viiden vuoden aikana. Keinoina nopeampaan kiertoön ovat mm. pienemmät painokset ja dynaamisempi hinnoittelu sekä julkaisujen markkinoinnin tehostaminen Tiedekirjassa ja seuroissa.

Tieteellisten seurojen kirjat ovat menestyneet vuoden 2016 tietokirjakilpailuissa sekä Suomessa että Ruotsissa. Max Engmanin teos (SLS) sai syksyllä Stora fackbokspriset i Sverige -palkinnon ja vuoden kauneimmaksi kirjaksi nimettiin Kalevala ja opas sen lukemiseen (SKS), jonka ulkoasun on suunnitellut graafinen suunnittelija Sanna-Reeta Meilahti.

Uudelleenorganisoinnin yhteydessä aiemmin arkistorajan piiriin määrätyt julkaisut siirrettiin ns. arkistokokoelmaan, josta niitä ei myydä, mutta josta seura voi halutessaan noutaa aineistoja esim. digitointiin. Arkistokokoelman eriyttäminen sujuvoittaa verkkokaupan toimintaa ja se myös helpottaa kokoelman inventointia tulevaisuudessa.

Uusia varastoivia seuroja tuli vuoden aikana yksi. Osa varastoivista seuroista karsiutui pois, koska aktiivista julkaisuutoimintaa tai säilytystarvetta ei enää ilmennyt. Uuden varastopolitiikan mukaisesti kaikki varastoivat seurat allekirjoittavat sopimuksen, jolla ne sitoutuvat noudattamaan varastokiintiöitä. Varastokiintiöiden seuranta ja niistä raportointi alkaa vuoden 2017 puolella.

Uutena tehtävänä varasto on ottanut hoitaakseen Tiedekirjan verkkokauppatilausten hoitamisen. Varaston postittamien lähetysten määrä oli aiempaa vähäisempi, mikä johtuu seurojen kirjepostin ja julkaisuvaihdon volyymin vähentymisestä.

Vaihtokeskus

Vaihtokeskuksen tehtävänä on hoitaa suomalaisten tieteellisten seurojen ja muiden tahojen julkaiseman tieteellisen kirjallisuuden kansainvälistä vaihtoa. Tieteellisten lehtien siirtyminen avoimeen julkaisemiseen merkitsee usein vaihdoista luopumista. Säästöt yliopistoissa ovat jatkuneet myös kuluneena vuonna, mikä heijastuu kirjastojen mahdollisuuksiin ottaa vastaan painettua vaihtoaineistoa. Näistä syistä johtuen vaihtojen määrä on laskusuuntainen. Perinteisen vaihtotoiminnan supistuessa vaihtokeskuksen henkilökunta on perustamassa tietokantaa, jolla kirjastot saavat ajantasaista tietoa kansainvälisistä avoimista lehdistä. Vaihdon kautta kotimaisiin kirjastoihin saapuvien sarjojen määrä on kuitenkin edelleen huomattava: 4836 nimekettä. Keväällä jäsenseuroille tehdyn kyselyn vastauksissa todettiin, että vaihto on monelle edelleen tärkeää julkaisujen levikin ja näkyvyyden edistäjänä.

Julkaisujen tuotantopalvelut

Julkaisujen tuotantopalvelut auttaa TSV:n jäsenseuroja painettujen ja sähköisten julkaisujen tuotantoon liittyvissä kysymyksissä. Yleisimpiä toimeksiantoja vuonna 2015 olivat tieteellisten lehtien ja kirjojen painatustöiden kilpailutukset ja kirjojen taittotyöt (sivunvalmistus painoa varten). 23 eri jäsenseuran toimeksiantoja oli 38 ja painotöitä välitettiin 170.000 € arvosta.

Taittotöiden määrä oli hieman vähäisempi kuin edellisvuonna, mutta taitettujen sivujen määrä oli suurempi. Kilpailutettujen painotöiden arvo oli lähes kolminkertainen edellisvuoteen verrattuna.

Verkkopalvelut

Jäsenseurojen käyttöön rakennettiin sähköistä palveluportaalia, jonka kautta jäsenseurat voivat hoitaa asioita sähköisesti. Vuonna 2015 aloitettu projekti jatkui IT-osastolle palkatun uuden IT-asiantuntijan voimin. Portaalissa tarjotaan jäsenseuroille mahdollisuus hoitaa TSV:n kanssa sähköisesti asioita, joiden hoitoon on aiemmin tarvittu sähköpostia tai puhelinsoittoja. Asioinnista jää portaaliin jälki, ja tämä auttaa jäsenseuroja siinä vaiheessa, kun seuran toimihenkilöissä tapahtuu vaihdoksia. Uudet toimihenkilöt näkevät järjestelmästä heti, mitä asioita TSV:n kanssa on sovittu ja miten asioita on hoidettu. Teknisistä ratkaisuksista ja tietoturva-aitimuksista johtuen projektin työmäärä hieman yllätti, eikä järjestelmää saatu vielä avattua. Vuoden loppuun mennessä järjestelmään oli kuitenkin luotu ensimmäisiä palveluita, ja esimerkiksi jäsenseurojen julkaisujen varastosaldot pystyi tarkastamaan järjestelmän kautta.

Tiedekirjan verkkokauppaan tehtiin vuoden aikana pieniä korjauksia ja parannuksia. Saadun asiakaspalautteen perusteella käyttöliittymää muokattiin hieman. Verkkokauppa on toiminut melko vapaasti ja ongelmia on ollut vain vähän. Toiveita ja ideoita verkkokaupan kehittämiseksi kerättiin vuoden aikana ja näitä toiveita pyritään toteuttamaan vuoden 2017 alussa.

Verkkopalvelut otti TSV:n sisäiseen käyttöön Service Desk-järjestelmän, jonka kautta henkilökunta voi tehdä palvelupyyntöjä IT-henkilöstölle. Järjestelmä on nopeuttanut palvelupyyntöihin reagointia ja parantanut IT-osaston sisällä asioiden organisointia. Hyvien kokemusten johdosta järjestelmä tullaan ottamaan käyttöön myös jäsenseuroille, ja se tullaan lisäksi liittämään osaksi seuraportaalia.

TSV tarvitsee uusia käytäntöjä dokumenttien käsittelyyn ja tähän tarkoitukseen sopivan järjestelmän. Dokumentteja täytyy pystyä myös jakamaan ja käsittelemään sidosryhmien kanssa. Tähän asti dokumenttien jako on hoidettu joko sähköpostitse tai pilvipalveluita käyttäen. Myös erilaiset ryhmätyö-ominaisuudet ovat kovasti kaivattuja ominaisuuksia. Kesän aikana asennettiin sisäiseen koekäyttöön Alfresco -dokumentinhallintajärjestelmä. Järjestelmä osoittautui monipuoliseksi ja hyvin TSV:n tarpeisiin soveltuvaksi.

TSV:n julkaisupalvelut tukevat jäsenseuroja kirjojen tuottamiseen, varastointiin ja jakeluun liittyvissä tehtävissä. Kuva Tiina Kaarela.

Heinäkuussa verkkopalvelut kierrätti vanhentuneita IT-laitteita yhteensä noin 500 kg. Tässä yhteydessä poistettiin käytöstä myös joitain fyysisiä palvelimia, joiden toiminta voitiin virtualisoida. Virtualisoimalla palvelimia saadaan yhdelle fyysiselle palvelimelle asennettua useampi virtuaalinen palvelin eri käyttötarkoituksiin. Tällaisella ratkaisulla saadaan palvelimen resurssit hyödynnettyä paremmin ja energiatehokkaammin.

Jäsenseurojen www-sivustojen siirtoa Drupal-julkaisujärjestelmäpohjaisiksi jatkettiin muuttamalla kymmenen jäsenseuran sivustot Drupal-pohjaisiksi. TSV:n tarjoamassa ratkaisussa jäsenseuran ei tarvitse huolehtia järjestelmän tietoturvapäivityksistä, vaan TSV asentaa ne keskitetysti. Jäsenseurojen toiveiden perusteella Wordpress-julkaisujärjestelmän käyttöä vastaavalla tavalla tutkittiin ja koekäytettiin muutamalla sivustolla. TSV:n tarjoamat palvelut toimivat vakaasti eikä pitkiä katkoksia palveluihin tapahtunut.

Viestintävirasto siirtyi FI-verkkotunnusten myöntämisessä ja hallinnoinnissa 5.9.2016 välittäjämalliin. Tämä tarkoittaa sitä, ettei FI-verkkotunnuksia enää voi rekisteröidä, eikä hallita suoraan viestintäviraston kanssa, vaan tarvitaan verkkotunnusvälittäjä. TSV ryhtyi verkkotunnusvälittäjäksi ja jatkossa jäsenseurat voivat saada verkkotunnuksiin liittyvät palvelut suoraan TSV:ltä. TSV:stä tuli automaattisesti välittäjä kaikille TSV:n palvelimilla sijainneille verkkotunnuksille.

Tieteiden talo

Tieteiden talo on ollut Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja sen jäsenseurojen käytössä vuodesta 1997. Tieteiden talo on ensisijaisesti jäsenseurojen käytössä. Vapaina olevia saleja vuokrataan myös ulkopuolisille. KH-catering Oy:n kanssa on sovittu Tieteiden talon Tiedekahvilan ylläpidosta ja kokoustarjoilujen järjestämisestä. Kahvila on myös suosittu lounaspaikka.

Jäsenseurat ovat talon suurin käyttäjäryhmä, seurojen osuus käyttäjistä oli vuonna 2016 54% (v. 2015 56%). Tieteiden talossa järjestettiin yhteensä 1474 tilaisuutta, joista jäsenseurat järjestivät 883 tilaisuutta (vuonna 2015 836 tilaisuutta).

Valtuuskunnan 275 jäsenseurasta 158 (57,6 %) järjesti tilaisuuksia Tieteiden talolla. Seuroista tilojen käyttäjien kärjessä ovat:

1. Luonnonfilosofian seura
2. Nuorisotutkimusseura ry
3. Suomen Sukututkimusseura
3. Suomen Historiallinen Seura
5. Tähtitieteellinen yhdistys Ursa

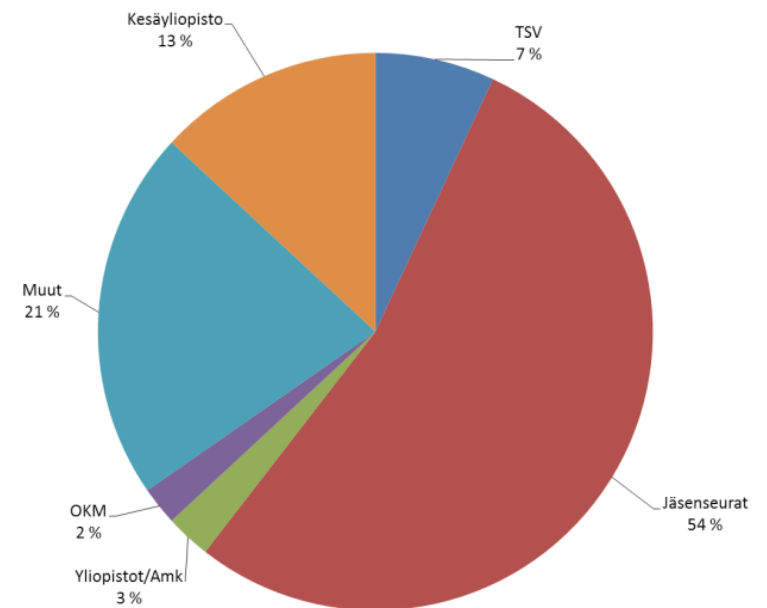
Tieteiden talon asiakaskunta jäsenseurojen lisäksi se koostuu esim. ministeriöistä, muista valtionhallinnon virastoista, yliopistoista, yleishyödyllisistä yhteisöistä sekä yksityishenkilöistä. Kesäyliopisto järjesti tiloissamme yhteensä 40 kurssia (v. 2015 32 kurssia). Ne täydentävät talon toimintaa erityisesti kesäaikana.

Tieteiden talossa oli toimintaa yhteensä 252 päivänä (257 vuonna 2015). Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 40 600 henkilöä (v.2015 41 500). Näkyvyydeltään ja osallistujamäärältään huomattavia talossa järjestettyjä tilaisuuksia olivat muun muassa

- Tieteellisen kirjallisuuden digitointipäivä 26.1.2016 - TSV
- Etiikan päivä 9.3.2016 – Tutkimuseettinen neuvottelukunta
- Tieteessä tapahtuu -foorumi 14.3.2016 – TSV
- Liikuta tiedosta 3.5.2016 - Kaskas Media, TSV, TJNK ja Tieteen tiedotus ry
- Ajankohtaista julkaisemisessa 13.5.2016 – TSV
- Kaupunkitutkimuksen päivä 28.-29.4.2016 – Yhdyskuntasuunnittelun seura, Suomen Kaupunkitutkimuksen Seura, Tulevaisuuden Tutkimuksen Seura
- Ursan 95-vuotisjuhlaseminaari 2.11.2016
- Pohjoismaiset tiedeviestijät 10.11.2016 – Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta
- Suomen kirkkohistoriallisen seuran ja Suomen teologisen kirjallisuusseuran 150-vuotisjuhlasymposium 25.11.2016.

Yhteistyössä Ilmatieteen laitoksen kanssa järjestettiin näyttelysalissa 504 (5. krs) valokuva-näyttely Etelämannertutkimuksesta. Pääosin valokuvista koostuva näyttely kertoo Suomen Etelämannertutkimusaseman elämästä.

Tieteiden talon käyttö 2016

Mahdollisuutta osallistua talolla järjestettäviin tilaisuuksiin myös etänä parannettiin suoratoistopalvelun ja videoneuvottelujärjestelmän avulla: isossa salissa testattiin vuoden 2016 aikana suoratoistopalvelua, joka avulla tilaisuuksia voi seurata omalta tietokoneelta on-line tai myöhemmin tallenteina. Palvelu on joissakin tapauksissa jopa kaksinkertaistanut osallistujamäärät. Suoratoistopalvelua käytettiin vuoden aikana 16 tilaisuudessa. Myös videoneuvottelupalvelu järjestettiin yhteen isoista kokoushuoneista, tätä palvelua hyödynnettiin 15 eri tilaisuudessa.

Talon toiminnan kehittämistä käytiin vuoden aikana keskusteluja opetus- ja kulttuuriministeriön ja Senaatti-kiinteistöjen edustajien kanssa, jotta saisimme kehittämistyölle yhteisen vision ja hyvät perusteet myös isolle investoinneille.

Palvelusvuosiansiomerkki

Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Yliopistojen rehtorien neuvoston UNIFI ry perustivat vuonna 2012 tiedeyhteisön palvelusvuosiansiomerkin. Tiedeyhteisön palveluksessa oleva henkilö voi saada ansiomerkin työnantajansa esityksestä 30 vuoden (kultainen) ja 20 vuoden (hopeinen) palveluksen jälkeen. Vuonna 2016 kultaisia palvelusvuosiansiomerkkejä myönnettiin yhteensä 255 kpl ja hopeisia palvelusvuosiansiomerkkejä yhteensä 46 kpl.

TIEDEVIESTINTÄ JA TIETEEN TULOSTEN TUNNETUKSI TEKEMINEN

Tieteessä tapahtuu-lehti

Tieteessä tapahtuu -lehteä on julkaistu vuodesta 1983 lähtien (34. vuosikerta). Vuodesta 1994 lähtien se on yleistiedelehtenä ollut foorumi ajankohtaisille ja yleistajuisille tiedeartikleille sekä keskustelulle tieteestä ja tiedepolitiikasta. Se on myös merkittävä tiede- ja tietokirjakritiikin julkaisija. Lehden päätoimittajana toimi vuonna 2016 TSV:n tiedotuspäällikkö Ilari Hetemäki ja toimitussihteerinä ja kirja-arvostelutoimittajana toimittaja Tiina Kaarela. Toimitusneuvoston puheenjohtajana jatkoi professori Markku Löytönen. Lehti ilmestyi kuusi kertaa (sekä painettuna että verkossa) ja oli vapaasti luettavissa. Sen painos oli vuoden lopussa 6 800 kappaletta. Vierailujen määrä lehden verkkosivuilla on jatkanut kasvuaan: sivuilla kävi vuonna 2016 keskimäärin 21 540 vierasta kuukaudessa (v.2015 19 650).

Lehden artikkelit ja katsaukset kattoivat tutkimuksen laajasti luonnontieteistä humanistisiin ja yhteiskuntatieteisiin, tieteenfilosofiasta tiedepolitiikkaan. Kolumnisarja ”Tieteen kohtaamisia” jatkui ja samoin suomalaista tutkimusta esittelevä ”Tutkimusta Suomessa” -sarja. Uusi kolumni ”Tekintutkijan tuumat” alkoi syksyllä 2016. Keskustelua-palstan monissa puheenvuoroissa etualalla oli tiedepolitiikka, erityisesti tutkimusrahoitus ja bibliometriikka. Uusia kirjoja arvioitiin yli 50. Kirjoittajia lehdessä oli kaikkiaan noin 170. Lehden graafinen ilme uudistui: vuoden alusta kansi ja syksyn ensimmäisestä numerosta alkaen myös sisus. Lehdelle perustettiin myös Facebook-sivut, jotka saivat heti runsaasti seuraajia.

TSVn hallitus nimitti lehdelle uuden toimitusneuvoston joulukuussa 2016.

Tieteen päivät

Tieteen päivät on suurin suomalainen tiedetapahtuma, joka tavoittaa niin tutkijayhteisön kuin suuren yleisön ja tiedotusvälineet. Seuraavat Tieteen päivät järjestetään 11.–15.1.2017, joten vuosi 2016 kului tiiviisti tapahtuman suunnittelussa ja järjestelyissä. Viisipäiväisen tiedetapahtuman ohjelman perusrungon muodostavat Helsingin yliopiston päärakennuksella kuultavat luennot, väittelyt ja paneelit. Niiden lisäksi tapahtumaan kuuluu Nuorten päivä (13.1.) sekä kaksi kaupunkitapahtumaa: Tieteiden yö Kruununhaassa (12.1.) ja Tiedettä kaupungissa -tapahtuma Kampin Kauppakeskuksessa (11.–12.1.).

Yliopistolla kuultavan luento-ohjelman suunnittelusta vastaava ohjelmatoimikunta aloitti kautensa heti edellisten Tieteen päivien päätyttyä ja jatkoi tiivistä työskentelyä vuonna 2016. Tieteen päivien 2017 teemaksi valikoitui ”Vapauden rajat”, jonka lisäksi ohjelmasuunnittelussa otettiin huomioon Suomen satavuotisen itsenäisyyden juhluvuosi. Uusina ohjelmakokonaisuuksina Tieteen päiville kehiteltiin ”Euroopan Zeitgeist sata vuotta sitten” sekä ”Suomi saarena!” -luentosarjat. Tieteen päivien 2017 ohjelma julkistettiin Helsingin Kirjamessuilla 27.10.2016 painettuna käsiohjelmana ja verkossa.

9.- ja lukioluokille suunnattua Nuorten päivää päätettiin kehittää vuoden 2015 tapahtumasta saadun palautteen perusteella. Nuorten päivän ohjelma valmistui syksyllä 2016 ja se julkaistiin Tieteen päivien verkkosivuilla 15.9.2016. Samalla avattiin Nuorten päivän ilmoittautuminen. Tapahtuma varattiin loppuun vuorokaudessa.

Tieteiden yön suunnittelu aloitettiin keväällä 2016. Mukaan saatiin 33 tapahtumajärjestäjätahoja, joista seitsemän olivat ensimmäistä kertaa mukana Tieteiden yössä. Ohjelma julkaistiin samaan aikaan Tieteen päivien muun ohjelman kanssa. Vuosina 2013 ja 2015 järjestetyn ”Tiesitkö tämän? Tiedettä Kampissa” -suunnitteluryhmä päätti muuttaa tapahtuman nimen muotoon ”Tiedettä kaupungissa”. Tällä ennakoitiin tapahtuman mahdollista siirtämistä Kampin Kauppakeskuksesta muualle. Vuoden 2017 tapahtuma päätettiin kuitenkin järjestää vielä Kampissa. Tapahtuman teemaksi valittiin ”Tieteen aikakone”.

Gaudeamuksen kanssa tehtiin kustannussopimus Tieteen päivien kirjasta *Kaikkea sattuu* ja Into Kustannuksen kanssa kustannussopimus kirjasta *Tiedeaforismikirja – uusia ajatelmia tieteestä*. Aforismikirjan aineisto perustuu Suomen aforismiyhdistyksen kanssa toteutettuun valtakunnalliseen tiedeaforismikilpailuun, jonka voittajat julkistettiin Tiedetorilla Helsingin kirjamessuilla.

Tieteen päivien ennakkomarkkinointi sosiaalisessa mediassa aloitettiin ohjelmajulkistuksen jälkeen, lokakuussa 2016. Facebookissa sekä Twitterissä tehtiin ohjelmanostoja ja samalla lanseerattiin hashtagit #tieteenpäivät ja #vapaudenrajat. Tieteen päivien Minä menen -suositelijoista kuvattiin ensimmäistä kertaa videot. Somemarkkinoinnin lisäksi Tieteen päiville ostettiin mainostilaa muutamista julkaisuista, joista osa ilmestyi marras-joulukuussa 2016 ja osa vuoden 2017 puolella. Tieteen päivien medianäkyvyys painottuu vuoden 2017 puolelle, mutta joulukuussa 2016 tapahtuma sai jo kiinnostuneita yhteydenottoja toimittajilta.

Tieteessä tapahtuu -lehti jaetaan myös sähköisesti sekä lehden omien sivujen kautta että issuu.com-palvelussa. Lehden uuden ulkoasun suunnitteli Camilla Pentti.

Tutkijoiden yö

Tutkijoiden yö on Euroopan unionin Horisontti 2020-ohjelman Marie Skłodowska-Curie -toimien rahoittama Euroopan laajuinen tiedetapahtuma, joka tekee tiedettä ja tutkijoiden työtä tutuksi suurelle yleisölle. Tutkijoiden yötä vietetään vuosittain syyskuun viimeisenä perjantaina ja mikä tahansa eurooppalainen organisaatio voi anoa rahoitusta sen järjestämiseen. Vuoden 2016 haussa joukko yliopistoja ja tiedetoimijoita ympäri Suomen haki rahoitusta yhdessä. Saadun rahoituksen turvin Tutkijoiden yö järjestetään Suomessa 13 eri kaupungissa syyskuussa 2016 ja 2017.

TSV hoiti 30.9.2016 järjestetyn Tutkijoiden yön valtakunnallista viestintää. TSV vastasi tapahtuman verkkosivujen luonnista ja päivittämisestä, someprofiileista (Facebook, Twitter ja Instagram), valtakunnallisten tiedotteiden lähettämisestä, graafisen ilmeen tilaamisesta ja graafisten elementtien välittämisestä paikallisille tapahtumajärjestäjille. Lisäksi TSV informoi ja avusti paikallisia tapahtumajärjestäjiä tapahtuman viestintään liittyvissä asioissa. TSV jatkaa viestintävastaavana myös vuoden 2017 Tutkijoiden yössä.

Tiedetori

Tiedetori 2016 järjestettiin Helsingin Kirjamessujen Takauma-lavalla 27.–28.10.2016 klo 10.30–20.00 ja Kullervo-salissa 28.10. klo 15.30–16.30. Tiedetori tarjosi kahden päivän aikana yhteensä 35 paneelia, esitelmää ja haastattelua. Kirjamessuilla vieraili koko tapahtuman aikana yli 80 000 kävijää. Tiedetorilla riitti kuuntelijoita jokaiselle ohjelmanumerolle, ja torin 120-paikkainen katsomo oli monesti ääriään myötä täynnä. Aiemmista vuosista poiketen messut vetivät arkipäivinä enemmän yleisöä päiväsaikaan kuin illalla.

Tiedetorin ohjelmassa avattiin niin kaivoksen merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa kuin ideologioita terrori-iskujen takana. Tarjolla oli myös uutta tietoa roboteista ja tekoälystä sekä ilmakehästä ja näennäistieteestä – Kekkosta unohtamatta. Torilla pureuduttiin myös paljon mediassa esillä olleeseen perheenyhdistämiseen. Helsingin kirjamessujen Pohjoismainen kirjallisuus -teemaa Tiedetori lähestyi tuomalla lavalle pohjoismaisen kirjallisuuden eksperttejä. Ruotsinkielisessä paneelissa avattiin Pohjoismaiden suurimman kirjallisuuspalkinnon taustoja. Koululaisille Tiedetori tarjosi kiinnostavaa ohjelmaa heti aamusta. Heurekan Pop-up show avasi torin molempina tapahtumapäivinä. Heti Heurekan ohjelman jälkeen Tiedetorilla kuultiin eläinten ja ihmisten samankaltaisuudesta (27.10.) sekä oppikirjojen historiasta (28.10.).

Science Battle Turun Tutkijoiden yössä 30.9.2016. Kilpailussa on mukana kaksi kuusihenkiä ja monitieteistä tutkijajoukkuetta, jotka ratkovat yleisön lähettämiä kysymyksiä. Kuva: Jari Loisa.

Tuttuun tapaan Tiedetorilla jaettiin myös palkintoja. Torstaina 27.10. julkistettiin Kanava-palkinnon palkintoehdokkaat sekä Aforismiyhdistyksen ja Tieteen päivien järjestämän tiedeaforismikilpailun voittajat. Samana päivänä julkistettiin myös Tieteen päivien 2017 ohjelma.

Tiedetoria olivat järjestämässä Aalto-yliopisto, Gaudeamus, Helsingin yliopisto, Koulutuksen tutkimuslaitos, Lapland University Press / LUP, Maanpuolustuskorkeakoulu, Nuorisotutkimusverkosto, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Suomen Akatemia, Suomen historiallinen seura, Suomen tietokirjailijat, Svenska litteratursällskapet i Finland, Taideyliopiston Kuvataideakatemia, Tiedekeskus Heureka, Tieteen kieli – Vetenskapens språk -projekti, Tieteen päivät, Tutkijaliitto, Uutistamo ja Vastapaino. Tieteellisten seurain valtuuskunta vastasi ohjelman koomisesta ja välittämisestä messuorganisaatiolle. Ohjelma julkaistiin samaan aikaan muun messuohjelman kanssa 6.9.2016.

Tiedetori oli näyttävästi esillä Kirjamessujen messulehdessä ja sen ohjelmaa promottiin myös omien verkkosivujen (www.tsv.fi/tiedetori) sekä painetun esitteen (painos 1 200 kpl) avulla. Lisäksi Tiedetorilla oli käytössä oma Twitter-tili ja Facebook-sivu, joita päivitettiin aktiivisesti tapahtumaa ennen ja tapahtuman aikana. Sosiaalista mediaa varten ideoitiin myös messulippuetsintä, jossa kirjamessulippuja piilotettiin ympäri Helsingin keskustaa. Tiedetorin some-kanavissa annettiin vihjeitä lippujen olinpaikoista. Tieteellisten seurain valtuuskunta vastasi Tiedetorin ennakkomarkkinoinnista, mutta kaikki järjestäjät osallistuivat mm. esitteiden jakoon.

Turun kirjamessut

Turun Kirjamessuille (30.9.–2.10.2016) Tieteen päivät ja TSV järjestivät keskustelutilaisuuden ”Mitä on kulttuurinen kestävyys?”, joka oli Tieto-lavalla 30.9. Samalla julkistettiin Tieteen päivien 2017 juliste. Tieteen päivät olivat mukana myös leikkimielisessä paneelissa ”Hyvät ja huonot tiedeuutiset”. Tätä ja muuta tiedeohjelmaa olivat järjestämässä Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Suomen tiedetoimittajain liitto ja Suomen Akatemia.

Tiedeaforismikilpailun voittajat vasemmalta Osmo Tammissalo, 3. palkinto, Arto J Annila, 1. palkinto, ja Olli Hyvärinen, 2. palkinto. Kuva Jari Loisa.

Tieteessä tapahtuu -foorumi

Tieteessä tapahtuu -foorumi on TSV-yhteisön eli Tieteellisten seurain valtuuskunnan ja sen yhteydessä toimivien asiantuntijaelinten, Julkaisufoorumin, Tiedeakatemiain neuvottelukunnan, Tutkimuseettisen neuvottelukunnan sekä Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan (TJNK) vuonna 2015 aloitettu uusi toimintamuoto. Foorumi tarjoaa puolueettoman ja asiantuntevan alustan tiedepoliittiselle ajankohtaiskeskustelulle. Foorumi pyritään järjestämään 1-2- kertaa vuodessa, ja aiheet valitaan koko tiedeyhteisöä puhuttavista ja mietityttävistä aiheista. Foorumeissa pyritään tuomaan esille erilaisia näkökulmia, oppimaan toisiltamme ja keskustelun kautta muodostamaan yhteisiä kannanottoja ja linjauksia sekä toimenpiteitä, joilla keskustelussa käsitellyjä asioita voitaisiin parantaa.

Vuonna 2016 järjestettiin vain yksi foorumi, mutta aiheesta, joka aiheutti hyvin monenlaista, jopa värikästäkin keskustelua sekä tiedeyhteisön sisällä että laajemmin yhteiskunnassa. Tieteiden talossa 14.3.2016 järjestetyn foorumin aiheena oli tieteen arvostus ja otsikkona ”Kaiken maailman dosentit – onko tieteen arvostus heikkenemässä?” Foorumi toteutettiin yhteistyössä Suomen Tiedetoimittajain liiton kanssa, ja tilaisuuden juontajana toimi liiton pääsihteeri Ulla Järvi. Tilaisuudessa puhuivat akatemiaprofessori Uskali Mäki (HY), johtaja Satu Lipponen (Syöpäjärjestöt), toimitusjohtaja Liisa Suvikumpu (SRNK), tietokirjailija ja bloggari Anja Nystén, viestinnän tekijä Ville Tuominen (Ellun kanat), koulutuspoliittinen sihteeri Tapio Tuominen (SYL) ja akatemiaturkija Irmeli Mustalahti (ISY).

Tilaisuudessa käydyin keskustelun pääkohdat voi tiivistää seuraavasti:

- Tunne tieteen arvostuksen romahtamisesta johtuu julkisen keskustelun sävystä sekä rahoitusleikkauksista. Keskustelussa korostuvat myös ideologiset ja intressilähtöiset näkemykset. Tieteen arvostuksessa on myös kyse tieteen luonteen ja toimintamallien ymmärtämisestä ja siitä, ettei tiede anna välttämättä helppoja ja nopeita vastauksia.
- Vaikuttamiseen pyrkivää vuoropuhelua median, päättäjien ja suuren yleisön kanssa tarvitaan entistä enemmän, vaikka keskusteluilmapiiri onkin raaistunut. Tarvitsemme kärsivällistä ja analyttistä argumentointia tieteen puolesta, medialukutaidon kehittämistä ja laadukasta tiedejournalismia.
- Tarvitsemme myös yhteishenkeä – instituutioiden ja tiedeyhteisön yhteistoimintaa tieteen puolesta sekä uskoa, toivoa ja rakkautta tieteeseen.

Musiikillinen kannanotto tieteen arvostuksesta, esiintyjinä Minna Malja ja Lea Ryynänen-Karjalainen. Kuva Jari Loisa.

TSV:n näkyvyys mediassa

Vuonna 2016 TSV:llä otettiin käyttöön kaksi uutta viestintäpalvelua: ePressi ja ViidakkoMonitor. ePressi on tiedotejakelupalvelu, jonka kautta voi lähettää tiedotteita medialle ja suurelle yleisölle. Tiedotteet jaetaan sähköpostitse toimituksiin ja toimittajille ja julkaistaan ePressi.comin online-tiedoteportaalissa. Palvelusta löytyy yli 10 000 toimittajan yhteystiedot. TSV:llä tiedotejakelupalvelua on hyödynnetty mm. Tieteen päivien, Tiedetorin, Tiedekirjan ja Vuoden tiedekirja-palkinnon tiedotejakeluissa. ViidakkoMonitor on saman yrityksen tarjoama työkalu mediaseurantaan. Se poimii hakusanojen avulla verkkolehdistä ja -sivustoilta kaikki rajattuja aiheita koskevat artikkelit. Palvelu poimii jatkuvasti artikkeleita, joissa mainitaan esimerkiksi Tieteellisten seurain valtuuskunta, tieteellinen seura tai Tieteessä tapahtuu -lehti. Mediaseurannan kautta TSV:llä voidaan seurata, mitä organisaatiosta kirjoitetaan, mutta mediaseurantatyökalun kautta voi seurata myös laajemmin, mitä tiedekentällä tapahtuu. Poiminnat tarjoavat muun muassa materiaalia TSV:n somekanaviin.

TSV:n toiminnasta tiedotetaan edellä mainittujen palveluiden lisäksi organisaation omilla verkkosivuilla, Facebookissa (441 tykkääjää) ja Twitterissä (845 seuraajaa). TSV:n verkkosivujen etusivuilla julkaistaan uutisia organisaation kannalta ajankohtaisista aiheista, joita jaetaan myös TSV:n somekanavissa. Lokakuusta 2016 alkaen TSV:n verkkosivuilla on esitelty myös jäsenseurojen toimintaa. Joka kuukausi verkkosivuilla julkaistaan yhden tai useamman tieteellisen seuran toimintaa esittelevä ”Kuukauden jäsenseura”-teksti.

TSV:n viestinnässä työskentelevät tiedotuspäällikkö ja viestintä- ja ohjelmakoordinaattori. Heidän tukenaan on viestintäryhmä, johon kuuluvat lisäksi toiminnanjohtaja, julkaisujen toimittaja ja mediasuunnittelija.

Muu toiminta

TSV on Tieteen tiedotus ry:n julkaiseman Tiede-lehden yksi taustayhteisöistä.

TSVN HALLINNOIMAT VALTIONAVUSTUKSET

Tieteellisten seurain valtuuskunta jakaa valtionavustuksia tieteellisten seurojen julkaisu-toimintaan ja kansainväliseen toimintaan, kansainvälisten konferenssien ja kansallisten seminaarien järjestämiseen ja liikunta-alan kansainvälisten konferenssien ja kokousten järjestämiseen. Julkaisutoiminnan ja kansainvälisen toiminnan avustukset myönnetään kerran vuodessa, konferenssiavustukset kolme kertaa vuodessa.

Vuonna 2016 valtuuskunta seurasi aktiivisesti vuoden 2015 loppupuolella opetus- ja kulttuuriministeriön käynnistämää valtionavustustoiminnan kehittämistyötä. Valtionavustusten haussa siirryttiin syksyllä 2016 sähköiseen hakujärjestelmään. Hakemuksessa tuli kuvata muun muassa toiminnan tavoitteita ja vaikuttavuutta sekä vastaavuutta ministeriön tiedepoliittisiin tarpeisiin, hyväksymiin strategioihin ja sitoumuksiin sekä ajankohtaisiin tarpeisiin. Ministeriön kanssa keskusteltiin valtuuskunnan toiminnan ja talouden raportoinnista ja edelleen jaettavien valtionavustusten käsittelystä sekä niiden aikatauluista sekä ministeriön suunnittelemien toiminnallisten ja säädösmuutosten vaikutuksista valtuuskunnan toimintaan ja erityisesti taloushallintoon.

Tiedepolitiikan yksikön johto, valtuuskunnan puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja sekä neuvottelukuntien puheenjohtajat ja pääsihteerit tapasivat 19.9.2016. Tapaamisessa käsiteltiin valtuuskunnan ja neuvottelukuntien toiminnan tavoitteita ja tuloksia, yhteistoimintaa ja vuoden keskeisiä tapahtumia.

Vuonna 2016 valtionavustuksia myönnettiin tieteelliseen julkaisutoimintaan 953 000 €, kansainväliseen toimintaan 108 831 €, kansainvälisten konferenssien ja kotimaisten seminaarien järjestämiseen 779 227 € ja liikunta-alan konferenssien järjestämiseen 45 500 €.

KANSALLINEN JA KANSAINVÄLINEN YHTEISTYÖ JA TOIMINTA

Tiedekeskussäätiö Heureka

Tieteellisten seurain valtuuskunta on yksi Tiedekeskus Heurekan toiminnasta vastaavan säätiön perustajajäsenistä ja taustayhteisöistä. Heureka on yksi Tieteen päivien yhteistyökumppaneista. Vuonna 2016 Tieteellisten seurain valtuuskuntaa ovat säätiön valtuuskunnassa edustaneet tiedotuspäällikkö Ilari Hetemäki ja professori Hannu Sariola ja hallituksessa toiminnanjohtaja Lea Ryytänen-Karjalainen.

Tieteen ja kulttuurin säätiöt ja instituutit

TSV on taustayhteisönä Suomen kirjainstituutin säätiössä ja Helsingin yliopistomuseon säätiössä. TSVllä on monipuoliset yhteydet myös useaan Suomen ulkomailla toimivaan tiede- ja kulttuuri-instituuttiin. Suomen Ateenan-instituutin säätiö, Säätiö Institutum Romanum Finlandiae ja Suomen Lähi-idän instituutin säätiö ovat valtuuskunnan jäseniä. TSV on Suomen Japanin Instituutin säätiön, Suomen Saksan-instituutin säätiön, Iberialais-amerikkalaisen säätiön ja Suomen Viron-instituutin säätiön perustajajäsen. Lea Ryytänen-Karjalainen on Suomen Japanin-instituutin valtuuskunnan varapuheenjohtaja ja professori (emeritus) Erkki Hollo varajäsen. FT Cecilia af Forselles toimii Suomen Saksan-instituutin valtuuskunnan jäsenenä.

Duodecim kulttuuripalkinto

Suomalainen Lääkäriseura Duodecim perusti vuonna 2002 kulttuuripalkinnon. Se on tarkoitettu yhdelle tai useammalle henkilölle, joka on merkittävästi edistänyt terveyden, sairauden ja kulttuurin yhteyden ymmärrystä. Palkinnon saajan valitsee valitsijavaliokunta, jossa Tieteellisten seurain valtuuskunnalla on kolme edustajaa. Tieteellisten seurain valtuuskunnalla on kolme edustajaa Duodecimin kulttuuripalkinnon valitsemisvaliokunnassa. FT Cecilia af Forselles on valittu vuosiksi 2014–2016, dosentti Tuomas Martikainen vuosiksi 2015–2017 ja professori Terhi-Anna Wilska vuosiksi 2016–2018.

Veikkauksen edunvälittäjien verkosto

Tieteellisten seurain valtuuskunta kutsuttiin marraskuussa 2015 Veikkauksen edunvälittäjien verkoston jäseneksi. Verkosto on suomalaisista kulttuuri- ja tiedejärjestöistä muodostuva rekisteröimätön yhdistys, joka pyrkii vaikuttamaan suomalaisen rahapelien yksinoikeusjärjestelmän säilymiseen ja toimimaan sen mahdollistaman tieteen, kulttuurin, liikunnan ja nuorisotoiminnan rahoituksen puolesta. Verkostoon kuuluvat valtakunnallinen liikunta- ja urheiluorganisaatio VALO, Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry, useita kulttuurialan organisaatiota ja Suomen Akatemia. Vuoden 2016 aikana verkoston edustajat osallistuivat rahapeliyhteisöjen rahapelitoimintojen yhdistämistä koskevan hankkeen lainsäädäntöryhmään ja nimesivät edustajansa uuden Veikkauksen hallintoneuvostoon.

Alkoholitutkimussäätiö

Vuonna 1950 perustettu Alkoholitutkimussäätiö edistää ja tukee tieteellistä tutkimusta, jossa kohteena on alkoholin käyttö yleensä tai alkoholi yksilön ja yhteiskunnan ongelmana. Tieteellisten seurain valtuuskunta valitsee säätiön hallitukseen neljä jäsentä. Kaudella 2014–2016 valtuuskunnan valitsemina jäseninä ovat olleet dosentti Heini Kainulainen, professori Markku Koulun, professori Elianne Riska ja professori Erkki Vuori (vpj). Valtuuskunnan hallitus valitsi kokouksessaan 16.12.2016 kaudelle 2017–2019 säätiön hallitukseen dosentti Heini Kainulaisen, professori Markku Koulun, professori Solja Niemelän ja erikoistutkija Esa Österbergin.

Finnish Government of Finland / David and Nancy Speer Visiting Professorship in Finnish Studies

Minnesotan yliopiston yhteyteen perustettiin vuonna 1989 rahasto, jonka peruspääoman lahjoittivat Nancy ja David Speer, Thomas Hiltunen, Minnesotan yliopisto ja Suomen valtio. Rahasto ylläpitää Finnish Studies -professuuria, joka on sijoitettu Minnesotan yliopiston Global Studies -osastolle ja siellä germaanisten, hollannin ja skandinaavisten kielten osastolle. Vuodesta 1992 lähtien professuuria on hoitanut yhteensä 22 henkilöä. Aluksi professuuri oli lukukauden mittainen, 2000-luvun alusta professuurit ovat olleet vähintään yhden lukuvuoden mittaisia; nykyinen käytäntö on 2–3 vuotta. Professoreina on toiminut sekä tutkijoita että taiteilijoita. Vuonna 2016 professoreina toimivat FT Juhana Aunesluoma (historia) ja FT Mari Pajala (mediatutkimus).

PALKINNOT

Vuoden Tiedekirja 2015

Filosofian tohtori Inkeri Koskiselle myönnettiin Vuoden tiedekirja -palkinto 2015 teoksesta *Villi Suomen historia. Välimeren Väinämöisestä Äijäkupittaan pyramideihin* (Tammi). Kunniamaininnan saivat dosentti Antti Kujala ja filosofian tohtori Mirkka Danielsbacka teoksesta *Hyvinvointivaltion loppu? Vallanpitäjät, kansa ja vastavuoroisuus* (Tammi) sekä professori Kustaa H. J. Viikuna teoksesta *Juomareiden valtakunta. Suomalainen känni ja kulttuuri 1500–1850* (Teos).

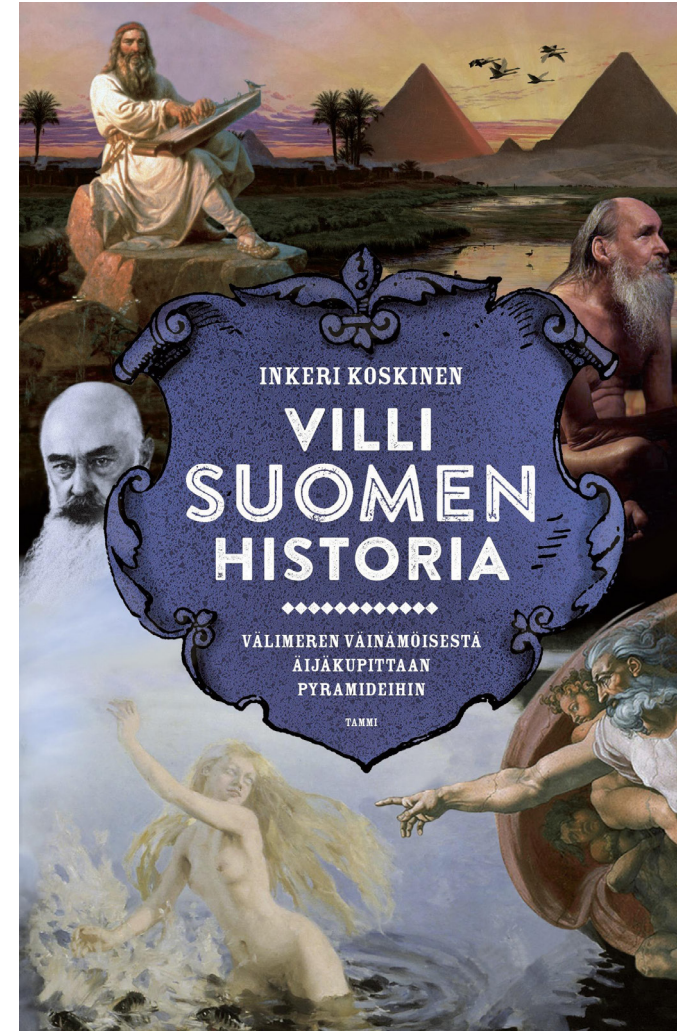
Palkinnon myöntävät Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Suomen tiedekustantajien liitto, joka myös rahoittaa palkinnon. Palkintoraatiin kuuluivat emeritusprofessori Yrjö Haila, dosentti Johanna Sumiala ja dosentti Jaana Toivari-Viitala. Raadin sihteerinä toimi tiedotuspäällikkö Ilari Hetemäki.

Palkinto myönnetään erityisen ansiokkaalle suomalaiselle tiedekirjalle. Kriteereitä ovat aiheen kiinnostavuus ja merkittävyys, sisällön tieteellinen painoarvo sekä teoksen kirjalliset ansiot. Tiedekirjan täytyy perustua tutkimukseen, kertoa tutkimuksen tuloksista ymmärrettävällä tavalla ja antaa lukijalle mahdollisuus tarkistaa kirjoittajan väitteet ja johtopäätökset.

Tiedekongressivaikuttaja-palkinto

Neljännellä kerralla jaetun, Suomen Messusäätiön lahjoittaman 5000 euron suuruisen Vuoden Tiedekongressivaikuttaja -palkinnon sai 22.9.2016 kansainvälisen historian professori Marjaana Niemi. Palkinnonsaajan valitsivat Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan avustusjaoston puheenjohtaja Ari Sihvola ja toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen.

Vuoden Tiedekongressivaikuttaja -palkinto annetaan henkilölle, joka on vaikuttanut myönteisesti Suomen rooliin kansainvälisessä tieteellisessä toiminnassa sekä toistuvasti hakenut ja tuonut kansainvälisiä järjestökongresseja Suomeen. Palkittava luo tieteenalalleen positiivista imagoa ja on tieteenalansa tulevaisuuden lupaus.

Professori Niemi työskentelee Tampereen yliopiston yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikössä yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa. Hänen tutkimus- ja opetusalojaan ovat muun muassa kaupunkihistoria ja –tutkimus ja lääketieteen sosiaalishistoria. Hän on järjestänyt useita tutkimusalaansa liittyviä seminaareja ja kongresseja. Niemi vastasi elokuussa 2016 järjestetystä *13th International Conference on Urban History*. Se järjestettiin yhteistyössä Helsingin ja Tampereen yliopistojen ja Helsingin kaupungin kanssa. Kongressi kokosi 600 osallistujaa 50 eri maasta.

Niemen mukaan kansainvälisten kongressien järjestäminen ja niihin osallistuminen on tärkeä tapa edistää sellaista tutkimusta, jossa ilmiötä ei tarkastella vain kansallisten rajojen sisällä vaan niitä lähestytään laajemmasta transnationaalisesta näkökulmasta. Suuren kansainvälisen kongressin järjestäminen vie valtavasti aikaa ja ajatuksia. Järjestämiseen liittyy paljon näkymätöntä työtä, jota kukaan ei huomaa niin kauan kun kaikki menee hyvin. Toisaalta kongressien järjestämistä Suomessa helpottaa se, että kongresseja arvostetaan. Niihin on mahdollista saada taloudellista tukea, yliopistot ja kaupungit suhtautuvat myönteisesti, ja kollegoilta saa paljon apua ja monenlaista tukea.

Vuoden Tiedekongressivaikuttaja Marjaana Niemi.

ORGANISAATIO JA TOIMIELIMET

Tieteellisten seurain valtuuskunta on julkisoikeudellinen yhteisö, jonka toimintaan sovelletaan yhdistyslain säädöksiä. Valtuuskunnan ylin päättävä elin on kaksi kertaa vuodessa pidettävä vuosikokous. Kevätkokouksessa päätetään uusien jäsenseurojen hyväksymisestä ja vahvistetaan edellisen vuoden toimintakertomus sekä tilinpäätös. Syyskokouksessa valitaan hallituksen uudet jäsenet erovuoroisten tilalle ja hyväksytään seuraavan vuoden toiminta- ja taloussuunnitelma. Vuosikokoukseen voi osallistua yksi jäsenseuran valtuuttama edustaja jokaisesta seurasta. Vuonna 2016 kevätkokoukseen osallistui 60 jäsenseuraa ja syyskokoukseen 68 jäsenseuraa.

Hallitus vastaa valtuuskunnan toiminta- ja taloussuunnitelman laatimisesta ja toteuttamisesta. Hallitukseen kuuluu 15 jäsentä. Jokaisen jäsenen hallituskausi on kolme vuotta, ja vuosikokouksessa valitaan vuosittain viisi uutta jäsentä erovuoroisten jäsenten tilalle. Vuonna 2016 hallituksen puheenjohtajana toimi professori Keijo Hämäläinen ja varapuheenjohtajana FT Cecilia af Forselles.

Valtuuskunnan hallituksen jäsenten valinta on määritelty laissa Tieteellisten seurain valtuuskunnasta ja valtuuskunnan säännöissä. Lisäksi valtuuskunnan toiminnassa noudetaan soveltuvin osin yhdistyslakia. Valtuuskunnan kevätkokous 14.3.2016 päätti muuttaa hallituksen jäsenten valintamenettelyä jäsenten ehdokasasettelun osalta. Jäsenseurat voivat asettaa ehdokkaita ennen syyskokousta, jossa jäsenten valinta tehdään, etukäteen sähköisellä lomakkeella. Ehdokkaiden nimet ja heitä esittävät seurat ilmoitetaan valtuuskunnan verkkosivuilla sitä mukaa, kun seurat tekevät ehdotuksia. Tämän lisäksi seurat voivat edelleenkin asettaa ehdokkaita myös paikan päällä syyskokouksessa.

Vuosikokouksessa ja hallituksessa päätettäviä asioita valmistellaan työvaliokunnassa ja avustusjaostossa. Työvaliokunnan tehtävänä on valmistella hallituksessa käsiteltäviä asioita ja hoitaa hallituksen antamia tehtäviä. Hallitus asettaa työvaliokunnan kalenterivuodeksi. Puheenjohtajana toimii hallituksen puheenjohtaja ja sihteerinä toiminnanjohtaja. Lisäksi työvaliokuntaan kuuluu hallituksen varapuheenjohtaja ja vähintään kaksi muuta hallituksen jäsentä.

Avustusjaosto tekee esitykset TSVn hallitukselle julkaisu- ja konferenssiavustuksia koskevista linjauksista ja avustusten jakamisesta hakemusten perusteella. Hallitus nimittää jaoston

kolmeksi vuodeksi. Avustusjaoston puheenjohtajana toimii kaudella 2016–2018 hallituksen jäsen, professori Ari Sihvola.

Valtuuskunnan toiminnanjohtaja vastaa toimielimissä käsiteltävien asioiden valmistelusta, päätösten toimeenpanosta, seurannasta ja raportoinnista sekä johtaa valtuuskunnan toimintoja

Valtuuskunnan yhteydessä toimivat Tutkimuseettinen neuvottelukunta, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Tiedeakatemiain neuvottelukunta ja Julkaisufoorumi. Niillä on itsenäiset tehtävät, mutta ne ovat hallinnollisesti osa valtuuskuntaa.

HENKILÖSTÖ JA JOHTAMINEN

Tieteellisten seurain valtuuskunta tukee toiminnallaan tiedeyhteisön omaehtoista toimintaa ja yhteistyötä. Tehtävät edellyttävät henkilöstöltä aktiivista verkostoitumista ja hyviä sosiaalisia taitoja. Tehtäviä hoidetaan itsenäisesti ja usein sähköisesti ilman henkilökohtaista kontaktia. Työn hyvä laatu edellyttää paljon oma-aloitteisuutta ja vastuunottoa sekä jatkuvaa osaamisen kehittämistä.

Tehtävät ovat myös usein projektiluonteisia ja työt painottuvat tiettyihin ajanjaksoihin. Työn organisoinnissa kiinnitetään huomiota joustaviin työaikatarkaisuihin ja työskentelymuotoihin, esim. etätyöskentelyyn silloin kun työtehtävät eivät edellytä henkilökohtaista läsnäoloa. Etätyö on mahdollista TSVn koko henkilökunnalle työtehtävien niin salliessa. Vuonna 2016 oli voimassa neljä toistaiseksi osittaista etätyösopimusta ja tehtiin neljä yli neljä viikkoa kestänyttä määräaikaista etätyösopimusta. Yksi etätyösopimus purettiin työntekijän pyynnöstä. Vuonna 2016 valmisteltiin henkilöstön kehittämissuunnitelmassa työaikapankin käyttöönottoa ja täsmennettiin työehtosopimuksen pohjalta työaikapankin käyttöehtoja. Myös työaikapankin käyttö on mahdollista kaikille työntekijöille. Työaikapankki otetaan käyttöön uuden paikallissopimuksen astuessa voimaan 1.2.2017.

Vuoden 2016 aikana tehtiin henkilöstön toimenkuvien tarkistus, huomioiden työntekijöiden omat ehdotukset tehtävien muuttamisesta ja vaihdoista työntekijöiden kesken.

Intran rakenteen ja sisällön päivittämisen yhteydessä toimintaa koskevia ohjeita karsittiin ja selkeytettiin. Työsuojelutoimikunta ja henkilöstön kehittämissuunnitelma käsittelevät vuoden 2016 aikana työhyvinvointia ja työsuojelua koskevia, useissa eri dokumenteissa olleita ohjeita ja säädöksiä siten, että ne voitiin yhdistää yhdeksi työhyvinvoinnin toimenpideohjelmaksi. Asia-kirja viimeistellään vuoden 2017 aikana.

Henkilöstön aamukahveja pidettiin vuoden aikana viisi kertaa. Aamukahveilla käsiteltiin hallituksen tekemät päätökset ja niistä seuraavat toimenpiteet, aikataulut ja vastuutahot. Kahveilla esiteltiin myös valmistelussa tai työn alla olevia kehittämissuunnitelmia, jotta jokaisen työnsä vaikutukset muiden töihin samoin kuin muiden töiden vaikutukset omaan työhön tulevat näkyviksi. Toukokuussa 2016 kuulumme esityksen Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan CoPassion – tutkimushankkeesta, jonka tavoitteena on selvittää mitä myötätunto on työelämässä ja miten sitä voi edistää.

Työn organisoinnissa on kiinnitetty huomiota työaikatarkaisuihin ja lisätty esimerkiksi etätyömahdollisuuksia. Toimittaja Tiina Kaarela tekee toimistollakin etätyötä lähes aina suhteessa asiakkaisiinsa, ja koska hänen perheensä asuu kahdessa maassa, hän on valinnut etätyöjaksoja. Tässä hän hoitaa kauppareissullaan tiedostojen siirtämistä kunnan nopealla verkkoyhteydellä.

VALTUUSKUNNAN TALOUS

Tieteellisten seurain valtuuskunta on voittoa tavoittelematon yleishyödyllinen yhteisö, jonka rahoitus perustuu pääasiassa opetus- ja kulttuuriministeriön veikkausvoittovaroista myöntämiin valtionavustuksiin. Valtuuskunta on pystynyt säilyttämään edellisten vuosien budjettitasonsa sekä yleisavustuksen että edelleen jaettavien erillisavustusten osalta. Toiminnan kehittämistä on kuitenkin voitu tehdä vain kohdentamalla olemassa olevia resursseja uudelleen.

Valtuuskunnan saama yleisavustus oli vuonna 2016 3 033 000 euroa, joka sisältää TSVn omien yleiskulujen lisäksi neuvottelukuntien ja Julkaisuforumin palkkakulut, vuokratulot ja Tieteessä tapahtuu-lehden julkaisukulut. Suurimmat menoerät budjetissa olivat henkilöstökulut (44 %), vuokra- ja kiinteistökulut (20 %), ja edelleen jaettavat yleisavustukset ja kv-jäsenmaksut (11%) ja julkaisuvaihdon ja muut postitukset kulut (7 %).

Yleisavustuksen lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi valtuuskunnalle edelleen jaettavaksi erillisavustuksena yhteensä 1 993 000 euroa. Erillisavustuksia myönnetään tieteelliseen julkaisemiseen ja jäsenseurojen kansainväliseen toimintaan, kansainvälisten konferenssien ja kansallisten seminaarien sekä liikuntatieteellisten konferenssien järjestämiseen.

Valtuuskunnan tilintarkastajina toimivat KHT, JHTT Tiina Lind ja KHT Anne Vuorio, varatilintarkastajina KHT, JHTT Ari Lehto ja KHT Johanna Lindqvist-Ilkka, Ernst & Young Finland.

Työ tieteiden hyväksi jatkuu lounastauon jälkeen. Kuva Tiina Kaarela.

Tiedeakatemiain neuvottelukunta

Tiedeakatemiain neuvottelukunta on Suomen neljän tiedeakatemian yhteisedustaja merkittävimmissä monenkeskisissä kansainvälisissä tiedejärjestöissä. Näin neuvottelukunta palvelee välittäjänä suomalaisen ja maailmanlaajuisen tiedeyhteisön välillä mandaattinsa piiriin kuuluvissa asioissa. Neuvottelukunnan edeltäjä Suomen Tiedeakatemiain Valtuuskunta aloitti toimintansa vuonna 1976, ja 40-vuotista yhteistyötä muistettiin lokakuussa järjestelyllä vuosijuhlalla sekä julkaisemalla raportti *Vaikuttavaa yhteistyötä – Tiedeakatemiain neuvottelukunnan kansainväliset tiedejärjestöjäsenyydet*.

Neuvottelukuntaan kuuluu kahdeksan jäsentä, jotka nimitetään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Kaudella 2014–2016 neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi prof. Marianne Stenius kesäkuuhun 2016 saakka, minkä jälkeen varapuheenjohtaja prof. Olavi Nevanlinna valittiin puheenjohtajaksi loppukauden ajaksi. Neuvottelukunnan sihteeristö on sijoitettu Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteyteen. Dos. Päivi Tikka on neuvottelukunnan vakituinen pääsihteeriksi. Tiedesihteerin sijaisena aloitti kesäkuussa VTM Kalle Videnoja vakituisen tiedesihteeriksi VTM Katri Rostedt in ollessa jäämässä äitiyslomalle. Toukokuun alussa saatiin uusi toimistosihteeriksi KTK Kaisu Reiss Tiedeakatemiain, Tutkimuseettisen ja Tiedonjulkistamisen neuvottelukuntien yhteiseen palvelukseen.

Neuvottelukunnalla on suora jäsenyys tai välillinen edustus yhteensä yhdessätoista kansainvälisessä tiedejärjestössä, joista keskeisimpiä ovat ICSU (International Council for Science), ALLEA (All European Academies) ja EASAC (European Academies Science Advisory Council). EASAC julkaisee eurooppalaisille päättäjille suunnattuja, tutkimustietoon pohjautuvia raportteja ja kannanottoja. Tammikuussa ilmestyi raportti *Marine sustainability in an age of changing oceans and seas*, jonka laatineeseen työryhmään kuului Suomesta prof. Jorma Kuparinen. EASACin kiertotaloustyöryhmään kuulunut ylijohtaja Anni Huhtala oli maaliskuussa eduskunnan suuren valiokunnan ja ympäristövaliokunnan kuulemistilaisuudessa kertomassa *Commentary on circular economy* -kannanotosta. Vuoden lopussa käynnistyi eurooppalaisten tiedeakatemiajärjestöjen uusi tiedeneuvontahake SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies), jossa neuvottelukunta on osallisena usean jäsenyytensä kautta.

Tiedeakatemian neuvottelukunnan keskeisiin tehtäviin lukeutuu myös tieteen kansalliskomiteoiden toiminnan koordinointi. Komiteoista useimmat kuuluvat ICSUn alaisiin tiedeunioneihin ja tieteellisiin ohjelmiin. Neuvottelukunta myöntää edelleen opetus- ja kulttuuriministeriön kansalliskomiteoille osoittamaa toimintamäärärahaa, vuonna 2016 yhteensä 112 965 euroa. Tämän lisäksi neuvottelukunta maksaa kansalliskomiteoiden puolesta kansainvälisten emojärjestöjen ja tutkimusohjelmien vuosittaiset jäsenmaksut.

Neuvottelukunta haluaa tehdä tutkimustietoa ja tiedejärjestöjä tunnetuiksi myös suurelle yleisölle. Suomessa toukokuussa järjestetyn Maailman lehdistönvapauden päivän sivutapah- tumana neuvottelukunta organisoi keskustelutilaisuuden *Freedom of speech, an academic freedom?* yhdessä Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan ja Helsingin Sanomien Säätiön kanssa. Lokakuussa puolestaan toteutettiin yhteistyössä Helsingin Sanomien ja Tiedetoimit- tajain liiton kanssa julkinen *Nobel-keskustelu*, jossa asiantuntijat kertoivat palkittujen tutkijoi- den työn taustoista ja merkityksestä, ja johon saatiin paikalle tuore fysiikan nobelisti Michael Kosterlitz. Marraskuussa taas neuvottelukunta ja Suomen Unesco-toimikunta kokosivat yh- teen Unescon tiederaportteja esittelevän keskustelutilaisuuden.

Tiedeakatemian neuvottelukunnan yksityiskohtainen toimintakertomus julkaistaan neuvotte- lukunnan verkkosivuilla osoitteessa <http://www.academies.fi>.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on opetus- ja kulttuuriministeriön asettama asian- tuntijaelin, joka käsittelee tutkimukseen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Neuvottelukunnan sih- teeristö työskentelee Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteydessä. Pääsihteerinä toimii dosentti, FT Sanna Kaisa Spoof. Lisäksi neuvottelukunnassa työskentelee osa-aikaisena suunnittelijana FM Terhi Tarkiainen. Neuvottelukunnan talous- ja henkilöstöhallinto hoidettiin valtuuskunnan toimistossa.

Neuvottelukunnan toimikausi vaihtui vuonna 2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama uusi neuvottelukunta aloitti kolmivuotiskautensa 1.2.2016. TENKin puheenjohtajana jatkoi kansleri, emerita Krista Varantola Tampereen yliopistosta ja varapuheenjohtajaksi nimitettiin yliopistonlehtori Pekka Louhiala Helsingin yliopistosta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö tilasi keväällä 2016 TENKiltä selvityksen hyvän tieteellisen käy-

tännön (HTK) edistämistä. Pääsihteeri Spoofin laatimassa selvityksessä ehdotettiin, että TENKin johdolla Suomessa ryhdytään toimenpiteisiin sekä vilppiepäilyistä ilmoittamisen sujuvoittamiseksi että vilppitutkinnan osapuolten suojelemiseksi. Lisäksi TENKin työn painopistettä toivottiin voitavan siirtää tutkimusvilpin torjunnasta ennaltaehkäisyyn.

Lisätäkseen HTK-prosessin tunnettuutta tiedeyhteisössä TENK aloitti vuonna 2016 tutkijalähtöisen verkkosivuston kehittämisen osana TENKin ja TJNK:n yhteistä, OKM:n rahoittamaa *Vastuullinen tiedeviestintä ja tekijyys* -hanketta (2016-2017). Hankkeen projektipäällikkönä toimii TaT lina Kohonen. Sivustosta on tarkoitus tulla suomalaisen tutkimuseettisen käytännön tietopankki, josta löytyy mm. tapausesimerkkejä ja opetusaineistoja, myös englanniksi. Sivusto avataan osoitteeseen www.vastuullinentiede.fi.

Neuvottelukunnan työssä korostuivat erilaiset kansalliset ja kansainväliset asiantuntijatehtävät ja verkostoituminen tutkimuseettisen toimintakulttuurin parantamiseksi. Pääsihteeri toimii eurooppalaisten tutkimuseettisten toimistojen verkoston ENRION jäsenenä. Neuvottelukunta antoi lausuntoja hyvän tieteellisen käytännön loukkausepäilyihin liittyneistä tutkinnoista sekä seurasi tutkimusvilppiepäilytapauksen käsittelyä korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa. Tärkein vuosittainen tapahtuma, *Etiikan päivä* -seminaari, järjestettiin maaliskuussa. *Etiikan päivän 2016* aiheena oli ”Kuka omistaa tutkimusaineistot?” Joulukuussa neuvottelukunta vieraili Lapin yliopistolla.

Neuvottelukunta koordinoi ihmistieteiden alan tutkimuksen eettistä ennakkoarviointia ja lausunnonantomenettelyä. Neuvottelukunta järjesti tutkimusetiikkaa ja ihmistieteiden eettistä ennakkoarviointia käsitteleviä tilaisuuksia, ja puheenjohtaja, osa jäsenistä ja pääsihteeri luennoivat tutkimusetiikasta korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten järjestämissä tilaisuuksissa.

Neuvottelukunnan kotisivut ovat valtuuskunnan palvelimella, osoitteessa www.tenk.fi. Siellä julkaistaan tutkimuseettisen neuvottelukunnan vuoden 2016 toimintakertomus tarkempine tietoineen.

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (TJNK) on opetus- ja kulttuuriministeriön asiantuntija-elin, joka seuraa tieteen, taiteen ja tekniikan eri alojen saavutuksia Suomessa ja ulkomailla sekä muun kansallisen ja kansainvälisen tiedon kehitystä. Neuvottelukunta jakaa apurahoja sekä tekee esityksen tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon saajista ja yleisten kirjastojen ostotukilistasta tietokirjallisuuden osalta. Lisäksi neuvottelukunta antaa ministeriölle lausuntoja toimialaansa liittyvistä kysymyksistä sekä tekee esityksiä ja aloitteita eri tavoista edistää tiedon levittämistä. Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta on tiedonjulkistamista edistävä ja koordinoiva tiedehallinnon toimija, jonka vaikutus tiedepoliittisena asiantuntijaelimenä ulottuu ministeriön ja tieteen organisaatioiden tavoitteisiin ja toimintaan.

Vuosina 2015 - 2018 neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii dekaani, professori Risto Nieminen Aalto-yliopistosta ja varapuheenjohtajana tuottaja Katja Bargum Yleisradiosta. Neuvottelukunnan muut jäsenet edustavat laajasti suomalaista tieteen, taiteen ja tiedonvälityksen kenttää. (Linkki: <http://tjnk.fi/fi/jäsenet>)

Neuvottelukunnan toimisto sijaitsee Tieteellisten seurain valtuuskunnan yhteydessä. Vuonna 2016 neuvottelukunnan pääsihteerinä toimi Reetta Kettunen (heinäkuun loppuun asti) ja vt. pääsihteerinä Simo Kyllönen (16.8.2016 - 31.1.2017). Toimistossa työskentelevät pääsihteerin lisäksi osa-aikainen suunnittelija Terhi Tarkiainen, jonka toimi on jaettu Tutkimuseettisen neuvottelukunnan (TENK) kanssa. Toukokuussa 2016 neuvottelukunnan resursseihin saatiin pieni lisäys, kun Kaisa Reiss aloitti TJNK:n, TENK:n sekä Tiedeakatemian neuvottelukunnan (TANK) yhteisenä toimistosihteerinä. TJNK:n ja TENK:n yhteisen *Vastuullinen tiedeviestintä ja tekijyys* – hankkeen projektipäällikkönä toimi Iina Kohonen. Kettunen työskenteli neuvottelukunnan erityistehtävissä erikoissuunnittelijana ajalla 1.11.2016 - 31.1.2017

Tiedonjulkistamisen valtionpalkintoja myönnettiin vuonna 2016 kahdeksan kappaletta. Elämäntyöpalkinnon sai teatteriohjaaja, radiotuottaja Harri Huhtamäki radiodokumenttien, featureiden sekä ääniteosten kehittämisestä sekä tuottamisesta. Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnot myönnetään tieteellisen, taiteellisen ja teknologisen tiedonvälityksen alalla tehdystä merkittävästä tiedonjulkistamistyöstä, joka on lisännyt kansalaisten tietämystä ja antanut virikkeitä yhteiskunnalliselle keskustelulle. Palkinnot ovat suuruudeltaan 20 000 euroa ja 15 000 euroa. Opetusministeri jakoi palkinnot suomalaisen kirjallisuuden päivänä 10.10.2016. (Linkki: <http://tjnk.fi/fi/tiedonjulkistamisen-valtionpalkinnot-2016-jaettu>).

Tiedonjulkistamisen apurahan hakijoita oli vuonna 2016 yhteensä 401 hakemusta. Apuraha

myönnettiin 59 hakijalle, joista 10:lle myönnettiin puolivuotinen työskentelyapuraha (10 000 euroa). Jaettujen apurahojen yhteismäärä oli 290 000 euroa. Vuonna 2016 toteutettiin apurahojen haku-uudistus. Uudistuksen taustalla oli hakemuskäärän voimakas lisääntyminen viime vuosina. Vuodesta 2016 lähtien tiedonjulkistamisen apurahojen hakuaika on toukokuussa, mikä sopii neuvottelukunnan vuosittaiseen työrytmiin paremmin kuin aiempi hakuaika tammikuussa. Toinen hakumuutos koski myöntöjä. Tiedonjulkistamisen apurahat myönnetään nyt pääsääntöisesti luovan työn työskentelyyn. Myös hankemuodot muuttuivat, mikä mahdollistaa apurahan myöntämisen myös uudentyyppisten tiedonjulkistamismuotojen yhteistoimintaan ja kokeiluhankkeisiin. (Linkki: <http://tjnk.fi/fi/apurahat>).

Vuonna 2016 TJNK:n toiminnan muut painopisteet kohdistuivat tieteen ja tutkimuksen yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen ja vastuullisen tiedeviestinnän edistämiseen. Keväällä TJNK järjesti yhdessä Tutkijoiden ja kansanedustajien seura – Tutkaksen sekä eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan tutkijatapaamisia *Tutkaksen aamukuuleminen* -yleisötilaisuuksissa. Tilaisuuksien koostekirjoitukset laati pääsihteeri Kettunen. *Turun kirja- ja tiedemessuilla 2016* lokakuun lopussa TJNK järjesti yhteistyössä Suomen Akatemian ja Suomen tiedetoimittajain liiton kanssa lavaohjelmaa otsikolla ”Tiedetunti: Huikee idis!”. Marraskuussa neuvottelukunta isännöi Suomen Akatemian kanssa pohjoismaisten tiedeviestijöiden tapaamista Helsingissä.

Vuoden aikana TJNK koordinoi tutkijoiden ja kirjailijoiden yhteistyötä sananvapauden turvaamiseksi. Suomen PENin kanssa järjestettiin aiheesta työpaja lokakuun alussa ja paneelikeskustelu *Oikeus on – onko uskallusta?* Helsingin kirjamesseilla kuun lopussa. Keskustelemissa olivat TJNK:n puheenjohtaja, akateemikko Risto Nieminen, toimittaja Johanna Korhonen sekä kirjailija Jarkko Tontti. Keskustelua johti kirjailija Sirpa Kähkönen. TJNK:n vuonna 2015 toteuttaman, tutkijoiden kokemaa häiritsevää palautetta koskevan kyselyn uusimista alettiin valmistella.

Vastuullinen tiedeviestintä ja tekijyys –hankeen tarkoituksena on kehittää tutkijoiden sekä tiedon julkaisijoiden ja välittäjien (kustantajat, toimittajat, tiedottajat) tiedeviestintää ja tutkimusetiikkaa koskevaa ohjeistusta ja käytänteitä. Vuoden 2016 aikana hanke järjesti yhteensä yhdeksän keskustelemaa työpajaa tai seminaaria aiheesta. Hankkeen osana ryhdyttiin valmistelemaan kansallista suositusta tutkimusviestinnän hyvistä käytänteistä. Suosituksen lähtökohtana on TJNK:n laatima, vuonna 2013 ilmestynyt Tiede kuuluu kaikille! – kansallisen tiedeviestinnän toimenpideohjeilma. Hankkeessa tuotetaan myös avoin ja maksuton verkkosivusto, joka tuo vastuulliseen tieteentekoon ja julkaisemiseen keskittyviä verkkomateriaaleja ja aineistoja tutkijoiden, julkaisijoiden, rahoittajien ja päättäjien käyttöön. Sivusto tulee löytymään osoitteesta vastuullinentiede.fi. Tiedonjulkistamisen neuvottelukunnan toiminnan esittely ja yksityiskohtainen toimintakertomus ovat verkkosivuilla www.tjnk.fi.

JULKAISUFOORUMIN VUOSI 2016

Julkaisufoorumi koordinoi ja kehittää tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukevaa järjestelmää, joka perustuu kaikki tieteenalat kattavaan tieteellisten julkaisusarjojen, konferenssien ja kirjakustantajien tasoluokitukseen. Luokitusta on käytetty vuodesta 2015 lähtien tieteellisten julkaisujen laadun indikaattorina opetus- ja kulttuuriministeriön asettamassa yliopistojen rahoitusmallissa. Huhtikuussa 2016 annettiin uusi asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä (29.4.2016/331), jonka myötä myös Julkaisufigoorumi-luokkien painokertoimiin tuli muutoksia.

Julkaisukanavien arvioinnin suorittavat 23 tieteenalakohtaista asiantuntijapaneelia, joihin kuuluu yli 200 asiantuntijajäsentä suomalaisista yliopistoista ja tutkimuslaitoksista. Paneelien asettamisesta ja arviointityön valvonnasta vastaa Valtuuskunnan hallituksen nimittämä ohjausryhmä. Ohjausryhmä kokoontui vuoden 2016 aikana kolme kertaa ja teki linjauksia mm. julkaisukanavien käsittelyperiaatteisiin ja arviointikriteereihin sekä Julkaisufigoorumin toiminnan arviointiin liittyen. Valtuuskunnassa työskenteli kaksi Julkaisufigoorumin työntekijää, suunnittelijat Janne Pölönen ja Anna-Sofia Ruth. Lisäksi Mikko Rantanen toimi avustajana ajalla 1.12.–31.12.2016.

Vuonna 2016 Julkaisufigoorumissa siirryttiin jatkuvasti käynnissä olevaan täydennysarviointiin neljän vuosittaisen arviointijakson sijasta. Täydennysarvioinnissa paneelit käsittelivät yli 600 aiemmin luokitamatonta julkaisukanavaa ja hyväksyivät noin 40 nostoehdotusta tasoluokasta 0 tasoluokkaan 1.

Julkaisufigoorumi määräytti yhteistyössä CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy:n kanssa kanavat ja tasoluokat yliopistojen raportoimille tieteellisille vertaisarvioituille artikkeleille ja kirjoille. Näiden lisäksi käsiteltiin OKM:n julkaisutiedonkeruun piiriin kuuluvien valtion tutkimuslaitosten ja sairaanhoitopiirien julkaisut. Julkaisujen tiedot ovat saatavilla opetushallinnon Vipunen-tilastopalvelussa ja Kansalliskirjaston Juuli-julkaisutietoportaalissa.

Julkaisufigoorumin tietoteknisten palveluiden kehittämistä jatkettiin yhteistyössä CSC:n kanssa. *JUFO-portaali*, johon keskitetään kaikki Julkaisufigoorumin tietojärjestelmäpalvelut uusien kanavien ehdottamisesta julkaisukanavien hakuun ja paneelityöskentelyyn, sai vuoden aikana monia uusia ominaisuuksia. Tavoitteena on lisätä tiedeyhteisön mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa luokituksen kehittämiseen. Myös käytettävyyden parantaminen on tärkeää, sillä Julkaisufigoorumin verkkosivuilla vierailee arkipäivisin noin 400–900 käyttäjää, ja yhdelle kuu-

kaudelle kertyy käyttökertoja keskimäärin 17 000. JUFO-portaali otetaan käyttöön alkuvuodesta 2017.

Pohjoismaisten yhteistyökumppaneiden kanssa jatkettiin hanketta yhteisen julkaisukanava-luettelon ("Nordic list") rakentamiseksi. Hankkeen tarkoituksena on koota Norjan, Tanskan ja Suomen julkaisukanavaluettelot yhdeksi tietoresurssiksi. Yhteinen järjestelmä vähentää päällekkäistä työtä ja kustannuksia sekä mahdollistaa ajantasaisen tietojenvaihdon esimerkiksi kunkin maan antamista tasoluokista. Järjestelmän on tarkoitus valmistua keväällä 2017. Järjestelmäkehityksestä vastaa NSD - Norwegian Centre for Research Data. Yhteistyössä ovat mukana kaikki Pohjoismaat.

Julkaisufoorumien henkilöstö osallistui vuoden aikana ministeriön sekä muiden yhteistyötahojen työryhmiin, jotka käsitelivät julkaisutiedonkeruun kehittämistä ja julkaisutoiminnan arviointia. Julkaisufoorumien toimintaa sekä TSV:n vertaisarviointitunnusta esiteltiin tilaisuuksissa ja kirjoituksissa.

2016 TOIMINNAN TULOKSIA JA TUNNUSLUKUJA

Julkaisut ja artikkelit

Kirjoittaja	Nimi	Julkaisu / julkaisija
Addetto-sivusto, Lea Ryyänen-Karjalaisen haastattelu, haastattelija Michaela von Kügelgen	Tutkimus tärkeää tulevaisuuden kannalta	Addetto suomeksi http://www.addeto.com/2016/08/04/fi-FI/tutkimus-t%C3%A4rke%C3%A4%C3%A4-tulevaisuuden-kannalta-32871824
Elea Giménez-Toledo, Jorge Mañana-Rodríguez, Tim C. E. Engels, Peter Ingwersen, Janne Pölönen, Gunnar Sivertsen, Frederik T. Verleysen, ja Alesia A. Zuccala	Taking scholarly books into account: current developments in five European countries	Scientometrics 107, 2016, 685–699
Aino Kukkonen, Johanna Liljan haastattelu	Tiedelehtien loppuja tai avoimia alkuja / Mennäänkö Kotilavalle?	niin & näin 1(2016)
Reetta Muhonen, Olli Eskola, Yrjö Leino ja Janne Pölönen	Tutkimuksen monitieteisyys ja laatu	Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:12
Janne Pölönen ja Reetta Muhonen	Monitieteisen tutkimuksen asema Julkaisuforumilukituksessa	Tieteessä tapahtuu 3/2016, 40-43
Reetta Muhonen ja Janne Pölönen	Paljonko on paljon? Bibliometrisen tutkimuksen näkökulmia yhteiskunta- ja humanististen tieteiden julkaisukäytäntöihin	Tieteessä tapahtuu 5/2016, 11-19
Reetta Muhonen ja Janne Pölönen	Julkaisuottavuuden mittaamisen haasteet ihmistieteissä	Alusta!-verkkolehti 27.9.2016
Reetta Muhonen ja Janne Pölönen	Panosten määrittely vaikuttaa tuottavuuslaskennan tuloksiin	Tieteessä tapahtuu 6/2016, 54-55
Antti-Jussi Nygård	Tekniikkaa ja tehokkuutta Kotilavalle	Portti-verkkolehti 19.2.2016
Antti-Jussi Nygård	PKP Sprint: Ohjelmointipyrähdys Montrealissa	Tietolinja, 2/2016
Anna-Sofia Ruth	DOAJ tiukensi seulaansa – miten vaikutukset näkyvät JUFOssa?	Portti-verkkolehti / Avoin tiede ja tutkimus -hanke
Lea Ryyänen-Karjalainen	Lea Ryyänen-Karjalaisen vastaukset kampanjan sivustolla	Mainostoimisto Keksien ja Keskuskauppakamarin Naisjohtajat esiin – kampanja, Suomi 100 vuotta -ohjelma, www-sivut http://naisjohtajat.fi/keksi/

Esitelmät, puheenjohtajuudet ja paneeliosallistumiset konferensseissa, seminaareissa, tilaisuuksissa

Esittäjä	Nimi	Konferenssi tms.	Ajankohta ja paikka
Otto Auranen, Olli Eskola, Jukka Haapamäki, Yrjö Leino, Antti Moilanen, Olli Poropudas, Annamari Puhakka, Janne Pölönen ja Anna-Sofia Ruth	Julkaisuaktiivisuus ja julkaisuutuottavuus viidessä case-yliopistossa	Asiantuntijuus ja sen jännitteet – symposiumi	2.6.2016 Tieteiden talo
Ari Juntunen & Johanna Lilja & Jouko Tervonen	Tiedekirjan uutisia	Ajankohtaista julkaisemisessa	13.5.2016, Tieteiden talo
Johanna Lilja	Työpaja: Kultainen avoimuus ja rinnakkaistallennus kotimaisissa tiedejulkaisuissa	Avoimen tieteen osaajakoulutus: Tutkimustuotosten avoin julkaiseminen	14.1.2016 Jyväskylän yliopisto
Johanna Lilja	Digitointi käyntiin, miksi ja miten?	Tieteellisen kirjallisuuden digitointipäivä	26.1.2016 Tieteiden talo
Johanna Lilja	Turbulens eller trender – Finsk vetenskaplig publikationsverksamhet på 2010-talet	Festseminariet HTF:100. Vetenskaplig publicering i Norden – hur ser framtiden ut?	11.3.2016 SLS
Johanna Lilja	Muutoksia valtionavustusten jaossa + hakijoiden kysymykset	Julkaisuavustusinfo	26.8.2016, Tieteiden talo
Johanna Lilja	Julkaisuavustuksen ja kansainvälisen avustuksen hakulomakkeen täyttö: opastus uusille hakijoille	Julkaisuavustusinfo	26.8.2016, Tieteiden talo
Johanna Lilja	Mistä rahat - tiedelehtien talous?	Tiedejulkaisemisen kokonaisuus ja tekemisen ehdot	24.9.2016, Haikon kartano, Porvoo
Johanna Lilja	Commercial or non-commercial? Trends in funding and distributing Finnish academic journals	Munin Conference on Scholarly Publishing	21.-22.11.2016
Johanna Lilja, avajaisissa mukana Jouko Tervonen	Julkaisuvaraston uusi palvelukonsepti	Julkaisuvaraston avajaiset + Ajankohtaista julkaisemisessa	7.4.2016, Iiris-keskus + 13.5.2016, Tieteiden talo
Reetta Muhonen, Anu Lyytinen, Outi Koskinen, Olli Eskola ja Janne Pölönen	Profile and publishing productivity of foreign researchers in Finnish universities (poster)	21st Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy	3.-4.11.2016 Aalborg University

Reetta Muhonen, Anu Lyytinen, Outi Koskinen, Olli Eskola and Janne Pölönen	Profile and publishing productivity of foreign researchers in Finnish universities	29th Annual Conference of the Consortium of Higher Education Researchers	5.9.2016 Cambridge University
Antti-Jussi Nygård	Open Journal Systems digitoitujen aineistojen tallennus- ja alustana	Tieteellisen kirjallisuuden digitointipäivä	26.1.2016
Antti-Jussi Nygård	OJS-palvelun kehittämishankkeen eteneminen ja välähdyksiä tulevast	Ajankohtaista julkaisemisessa -päivä	13.5.2016
Antti-Jussi Nygård	Journal.fi-palvelun posterit ja sen esittely	Nordic Open Science and Research Forum	21.-23.11.2016
Antti-Jussi Nygård	The Kotilava project and Journal.fi platform	Workshop for the bids supported by the Alternative Funding Mechanism	19.12.2016
Janne Pölönen	Julkaisufoorumien kuulumiset	Julkaisutiedonkeruuseminaari	29.8.2016 Saimaan ammattikorkeakoulu
Janne Pölönen, Hanna-Mari Puuska ja Gunnar Sivertsen	Proposal for piloting the VIRTAs publication information service at the European level	Korkeakoulujen valtakunnallisen tietovarannon ja OKM:n tiedonkeruiden ohjausryhmä	15.12.2016 Opetus- ja kulttuuriministeriö
Janne Pölönen ja Leena Wahlfors	Local use of a national rating of publication channels in Finnish universities (poster)	21st Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy	3.-4.11.2016 Aalborg University
Anna-Sofia Ruth	"Predatory" journals in the Publication Forum classification	SYN Competence Wednesdays: Webinar on Predatory Open Access	27.1.2016 Hanken
Anna-Sofia Ruth	"Predatory OA" and the Publication Forum classification	Avoimen tieteen osaajakoulutus: Tutkimustuotosten avoin julkaiseminen	20.4.2016 Oulun yliopisto
Anna-Sofia Ruth ja Janne Pölönen	Ajankohtaista TSV:n vertaisarviointitunnuksesta	Ajankohtaista julkaisemisessa	13.5.2016 Tieteiden talo
Lea Ryynänen-Karjalainen	Koluttuja ja koluamattomia arkistoja	Arkistotutkimuksen päivä, Kulttuurien ja Kielten tutkijaseminaari	17.3.2016 Itä-Suomen yliopisto
Lea Ryynänen-Karjalainen	Seminaarin työpajan pj	Kansallisen tutkimuksen arviointiseminaari, TUHA-verkosto ja UNIFI	21.4.2016 Helsingin yliopisto
Lea Ryynänen-Karjalainen	Tilaisuuden avauspuhe	Liikuta tiedosta-seminaari	3.6.2016 Tieteiden talo
Lea Ryynänen-Karjalainen	Tulevaisuuden yliopisto	Yliopistojen hallintopäällikköpäivät	17.8.2016 Itä-Suomen yliopisto, Kuopio
Lea Ryynänen-Karjalainen	Tilaisuuden avauspuhe	Kunnallistieteen päivät	13.9.2016 Tieteiden talo

Lea Ryyänen-Karjalainen	Yliopistojen johtamisen haasteet tiedonhallinnan ja asiantuntijuuden näkökulmasta	Sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon foorumi	3.11.2016 Itä-Suomen yliopisto, Kuopio
Lea Ryyänen-Karjalainen	Paneelikeskustelu yliopistojen sisäisestä autonomiasta	Yliopistojen strategisen johtamisen foorumi	11.11.2016 Helsinki
Lea Ryyänen-Karjalainen	Strategisen tutkimusrahoituksen tulevaisuus: Antiteesi - Alati vaihtuvilla tutkimusteemoillako huippututkimusta?	Hallinnon tutkimuksen päivät	24.11.2016 Itä-Suomen yliopisto, Kuopio
Lea Ryyänen-Karjalainen	Teologiset seurakunnat tulevaisuudessa - paneelikeskustelu	Suomen kirkkohistoriallisen seurakunnan ja Suomalaisen teologisen kirjallisuusseuran 120-vuotisjuhlaseminaari	25.11.2016 Tieteiden talo
Lea Ryyänen-Karjalainen	Bibliometrics and Publication Forum as criteria for research evaluation - paneelikeskustelun pj	Bibliometriikkaseminaari	16.12.2016 Helsingin yliopisto
Georg Strien	TSV:n jakamat konferenssiavustukset	Kansainvälisten konferenssien rahoitus- ja budjetointi-info	15.2.2016 Jyväskylä

Konferensseihin, seminaareihin, koulutukseen ja messuille osallistuminen

Osallistuja	Konferenssi tms	Paikka	Aika
Ilari Hetemäki	Yliopistoviestinnän kesäpäivät	Oulun yliopisto	8.-9.6.2016
Eija Lappi	PhotoShop Elements	TSV	9.11.2016
Eija Lappi	Markkinoinnin viikko	Messukeskus	21.-22.9.2016
Anita Leskinen	Työn kuormittavuus ja jaksaminen työsuojelukoulutus	JHL kurssipaikka	29.2.-2.3.2016
Johanna Lilja	Avoimen tieteen osaajakoulutus: Tutkimustuotosten avoin julkaiseminen	Jyväskylän yliopisto	14.1.2016

Johanna Lilja	Festseminariet HTF:100. Vetenskaplig publicering i Norden – hur ser framtiden ut?	SLS	11.3.2016
Johanna Lilja	Mötesplats Open Access 2016	Kungliga biblioteket, Stockholm	26.-27.4.2016
Johanna Lilja	Liber annual conference 2016	Paasitorni, Helsinki	30.6.2016
Johanna Lilja	Books, Libraries and Open Access	SKS	29.8. 2016
Johanna Lilja	Infrastructures and networking for Open Science	Helsingin yliopisto, Kaisa-kirjasto	30.8.2016
Johanna Lilja	Tiedejulkaisemisen kokonaisuus ja tekemisen ehdot	Haikon kartano, Porvoo	23.-24.9.2016
Johanna Lilja	Munin Conference on Scholarly Publishing	University of Tromsø	21.-22.11.2016
Antti-Jussi Nygård	Publishers and funders for Open Access in Finland	Tieteiden talo, Helsinki	24.5.2016
Antti-Jussi Nygård	Books, Libraries and Open Access	SKS	29.8. 2016
Antti-Jussi Nygård	PKP sprint –seminaari	Montreal, Kanada	25.-25.4.2016
Antti-Jussi Nygård	Nordic Open Science and Research Forum	Helsinki	21.-23.11.2016
Antti-Jussi Nygård	ORCID seminar	Helsingin yliopisto	22.4.2016
Antti-Jussi Nygård	Infrastructures and networking for Open Science	Helsingin yliopisto	30.8.2016
Antti-Jussi Nygård	Workshop for the bids supported by the Alternative Funding Mechanism	Haag, Alankomaat	19.12.2016
Anna Pasanen	Markkinoinnin viikko	Messukeskus	21.-22.9.2016
Jan Pere	PhotoShop Elements	TSV	9.11.2016
Janne Pölönen	UNIFIn ja Arenen Korkeakoulujen yhteiskunnallinen vuorovaikutus ja vaikuttavuus -seminaari	Helsingin Musiikkitalo	24.5.2016

Janne Pölönen	21st International Conference on Science And Technology Indicators	Valencia	14.-16.9.2016
Janne Pölönen	Bibliometriikkaseminaari	Helsingin yliopisto	16.12.2016
Anna-Sofia Ruth	TUHA-verkoston seminaari	Helsingin yliopisto	21.4.2016
Anna-Sofia Ruth	Publishers and funders for Open Access in Finland	Tieteiden talo, Helsinki	24.5.2016
Anna-Sofia Ruth	Julkaisutiedonkeruuseminaari	Saimaan amk, Lappeenranta	29.8.2016
Anna-Sofia Ruth	Infrastructures and networking for Open Science	Helsingin yliopisto	30.8.2016
Anna-Sofia Ruth	Nordic Workshop on Bibliometrics and Research Policy	Aalborg University, Kööpenhamina	2.-4.11.2016
Anna-Sofia Ruth	Bibliometriikkaseminaari	Helsingin yliopisto	16.12.2016
Lea Rynnänen-Karjalainen	Yliopistolakiuudistuksen vaikutusten arviointi – työpaja ja loppuseminaari	hotelli Strand; Finlandia-talo	14.4.2016; 15.9.2016
Lea Rynnänen-Karjalainen	UNIFin ja Arenen Korkeakoulujen yhteiskunnallinen vuorovaikutus ja vaikuttavuus -seminaari	Helsingin Musiikkitalo	24.5.2016
Mandi Vermilä	PhotoShop Elements	TSV	9.11.2016
Mandi Vermilä	Yliopistoviestinnän kesäpäivät	Oulun yliopisto	8.-9.6.2016

TSVn järjestämät seminaarit ja muut tilaisuudet

Tilaisuuden nimi	Ajankohta ja paikka	Yhteistyökumppanit	Muut tiedot(esim.osallistujamäärä)
Tieteellisen kirjallisuuden digitointi-päivä	26.1.2016 Tieteiden talo	Suomen tiedekustantajien liitto	71, joista 18 etänä
Tieteessä tapahtuu –foorumi: Kaiken maailman dosentit – onko tieteen arvostus heikkenemässä?	14.3.2016 Tieteiden talo	Suomen Tiedetoimittajien Liitto, JUFO, TANK, TENK, TJNK	150
Julkaisuvaraston avajaiset	7.4.2016 Iiriskeskus		50 -70
Liikutu tiedosta	3.5.2016 Tieteiden talo	pääjärjestäjä Kaskas Media, muut järjestäjät TSV, TJNK, Tieteen tiedotus	145, lisäksi etänä 300
Ajankohtaista julkaisemisessa	13.5.2016 Tieteiden talo		75, joista etänä 30
Publishers and funders for Open Access in Finland	24.5.2016 Tieteiden talo	Kansalliskirjasto	93, joista etänä 41
Julkaisuavustusinfo	26.8.2016 Tieteiden talo		
OJS-koulutus	12.2.2016 Tampere		n. 8
OJS-koulutus	17.2.2016 TSV		n. 6
OJS-koulutus	19.2.2016 Tieteiden talo		n. 8
OJS-koulutus	18.4.2016 TSV		
OJS-koulutus	19.4.2016 TSV		
OJS-koulutus	20.5.2016 Aleksanteri-instituutti		n. 6
OJS-koulutus	27.5.2016 TSV		2
OJS-koulutus	3.6.2016 Tampere		
OJS-koulutukset x 3	7.-8.11.2016 Tampere		n. 20
OJS-koulutukset x 10	11.-18.11.2016 Tieteiden talo		n. 60
OJS-koulutus	12.12.2016 Oulu		n. 8
OJS-koulutus	16.12. Tieteiden talo		2
OJS-työpaja	4.5.2016 Tieteiden talo		n. 50
Kenelle vapaus kuuluu? Tieteen päivien ennakkotilaisuus	8.12.2016 Gaudeamus Kirja & Kahvi		n. 50

Asiantuntijatehtävät ja muu vaikutustyö

af Forselles, Cecilia: Duodecim-seuran kulttuuripalkinnon valitsemisvaliokunta

af Forselles, Cecilia: Suomen Saksan-instituutin valtuuskunnan jäsen

Hetemäki, Ilari: Tiedekeskus Heurekan säätiön valtuuskunnan jäsen

Hetemäki, Ilari: Turun kirjamesujen päätoimikunnan jäsen

Hämäläinen, Keijo: Helsingin kaupungin tiedepalkinto, asiantuntijaryhmä

Laatikainen, Jani: ATT-hanke, Palvelutyöryhmä

Laine, Tuija: Helsingin yliopistomuseon säätiön edustajiston jäsen

Lilja, Johanna: ATT-hanke, Avoimen julkaisemisen yhtenäiset käytännöt ja tuki -työryhmä

Lilja Johanna: ATT-hankkeen kansainvälisyysryhmä

Lilja, Johanna: Knowledge Exchange, OA Expert Group

Lilja, Johanna: Kotilava -hankkeen ohjausryhmä

Lilja, Johanna: Nordic Open Access Forum

Lilja, Johanna: Vastuullinen tiedeviestintä ja tekijyys -hankkeen asiantuntijaryhmä

Martikainen, Tuomas: Duodecim-seuran kulttuuripalkinnon valitsemisvaliokunta

Nygård, Antti-Jussi: Kansallisen ORCID-yhteistyöryhmän jäsen

Palonen, Emilia: Kotilava-hankkeen ohjausryhmä

Pölönen, Janne: European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and the Humanities (ENRESSH) -johtoryhmän jäsen

Pölönen, Janne: yhteispohjoismaisen Nordic List- julkaisukanavatietokanta-hankkeen ohjausryhmän jäsen

Pölönen, Janne: National expert for ERIH PLUS - European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences

Pölönen, Janne: opetus- ja kulttuuriministeriön Kansallisen julkaisutiedonkeruun yhteistyöryhmän jäsen

Pölönen, Janne: opetus- ja kulttuuriministeriön Tutkimuksen tieteidenvälisyys ja laatu-tutkimus-

hankkeen ohjausryhmän jäsen

Pölönen, Janne: opetus- ja kulttuuriministeriön Ulkomaiset tutkijat ja julkaisuaktiivisuus-tutkimus-hankkeen ohjausryhmän jäsen

Pölönen, Janne: opetus- ja kulttuuriministeriön Yliopistotutkijoiden julkaisuaktiivisuus-tutkimus-hankkeen työryhmän jäsen

Pölönen, Janne: Tutkimuseettisen neuvottelukunnan Tekijyys-työryhmän jäsen

Pölönen, Janne: TUHA-verkoston ja UNIFIn Kansallinen tutkimuksen arviointi -seminaarin työryhmä

Ruth, Anna-Sofia: European Network for Research Evaluation in the Social Sciences and the Humanities (ENRESSH) -johtoryhmän varajäsen

Ruth, Anna-Sofia: opetus- ja kulttuuriministeriön Yliopistotutkijoiden julkaisuaktiivisuus-tutkimus-hankkeen työryhmän jäsen

Ruth, Anna-Sofia: yhteispohjoismaisen Nordic List -tietokantahankkeen ohjausryhmän jäsen

Ruth, Anna-Sofia: yhteispohjoismaisen Nordic List -tietokantahankkeen teknisen työryhmän jäsen

Ruth, Anna-Sofia: TUHA-verkosto, Julkaisutiedonkeruun yhteistyöryhmän jäsen

Ruth, Anna-Sofia: TUHA-verkosto, Kansallisen ORCID-yhteistyöryhmän jäsen

Ryynänen-Karjalainen, Lea: Tiedekeskus Heurekan säätiön hallituksen jäsen

Ryynänen-Karjalainen, Lea: Itä-Suomen yliopiston hallituksen jäsen 3/2015-, puheenjohtaja 2/2016-

Ryynänen-Karjalainen, Lea: Suomen Japanin instituutin säätiön valtuuskunnan varapuheenjohtaja (varajäsen Erkki Hollo)

Ryynänen-Karjalainen, Lea: Veikkauksen edunvälittäjien verkosto

Sariola, Hannu: Tiedekeskus Heurekan säätiön valtuuskunnan jäsen

Vermilä, Mandi: Tutkijoiden yö-tapahtuman kansallisen viestinnän viestintävastaava

TSVn antamat lausunnot

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle: Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi tutkimus- ja innovaationeuvostosta, 17.2.2016

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle: Yliopiston rahoitusmallia koskevat asetusmuutokset 20.1.2016 ja 31.3.2016

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle: Laki Kansalliskirjastosta ja arkistolain muuttamisesta
11.5.2016

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle: Laki yksityisistä arkistoaineistoista 19.5.2016

TSV taustayhteisönä

- Alkoholitutkimussäätiö
- Helsingin yliopistomuseon säätiö
- Suomen kirjainstituutin säätiö
- Iberialais-amerikkalainen säätiö
- Suomen Japanin instituutin säätiö
- Suomen Lontoon instituutin säätiö
- Suomen Saksan instituutin säätiö
- Suomen-Viron instituutin säätiö
- Tiede-lehti
- Tiedekeskussäätiö Heureka

JULKAISUPALVELUJEN TUNNUSLUKUJA

Tiedekirjan verkkokauppaan tulleet nimekkeet

	2016	2015	2014
Kirjoja ja lehtien numeroita	372	261	241

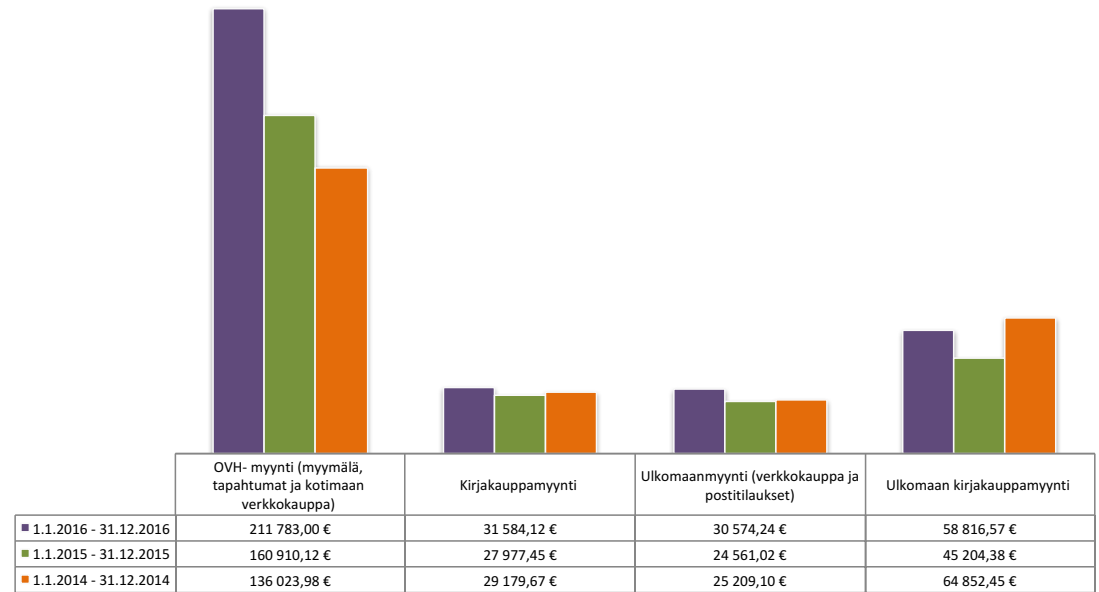
Varaston tunnuslukuja

	2016	2015	2014
Varastoivia seuroja	132	142	118
Postitettuja lähetyksiä	17 973	29 782	38 683

Vaihtokeskuksen tunnuslukuja

	2016	2015	2014
Vaihtavat seurat	67	68	68
Kotimaiset julkaisusarjat	179	181	186
Vaihtokumppanit	2184	2335	2482
Saapuvat sarjat	4931	5483	5814

Tiedekirjan bruttomyynti 2014–2016

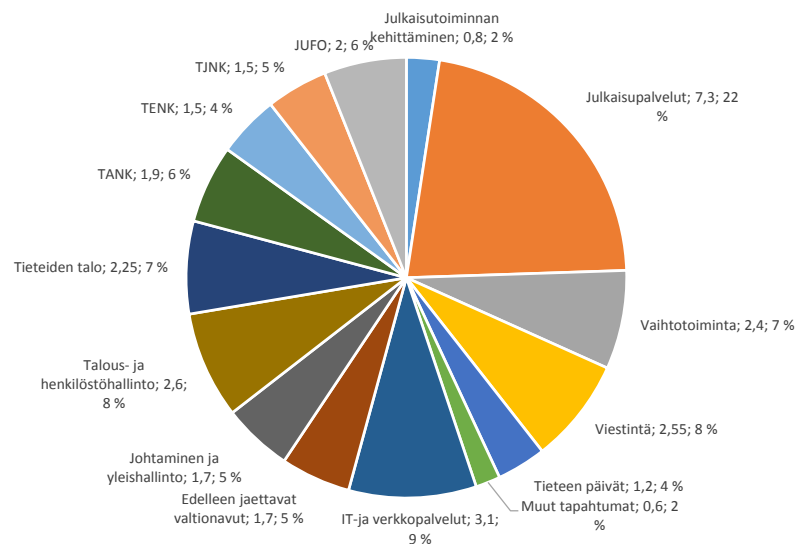
HENKILÖSTÖÄ KOSKEVIA TUNNUSLUKUJA

Henkilöstö 31.12.2016	
vakinaiset tehtävät	33
määräaikaiset tehtävät	6
vakinaiset henkilöt	33
määräaikaiset henkilöt	6
päättäneet työsuhteet	4
henkilöstön vaihtuvuus	10,25%

Vakinaisen henkilöstön koulutustaso	
Tohtorin tai lisensiaatin tutkinto	6
Ylempi korkeakoulututkinto (yliopisto, amk)	14
Alempi korkeakoulututkinto (yliopisto, amk)	2
Ammatillinen tutkinto	5
Ylioppilastutkinto	2
Perusaste	3

Vakinaisen henkilöstön työsuhteen pituus	
30–39	0
20–29	6
10–19	6
4–9	11
1–3	8
alle vuosi	2

Henkilötyövuosien jakautuminen toiminnoittain – TSV, neuvottelukunnat ja Julkaisufoorumi

Vakinaisen henkilöstön ikäjakauma	
30 tai alle	2
31–39	9
40–49	8
50 tai yli	14
keski-ikä	46
mediaani	47,5

Vakinaisen henkilöstön sukupuolijakauma	
naiset	17
miehet	16

VALTUUSKUNNAN TOIMIELIMET

Hallitus 2016 (varajäsen suluissa):

Valittuina vuosiksi 2014 – 2016

FT Tuomas Lehtonen (professori Ulla-Maija Forsberg), Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Suomalais-Urgilainen Seura

FT Cecilia af Forselles (dosentti Heikki S. Vuorinen), Suomen Oppihistoriallinen Seura ja Suomen Lääketieteen Historian Seura

Professori Marianne Stenius (professori Carl G. Gahmberg), Finska Vetenskaps-Societeten – Suomen Tiedeseura

Professori Markku Leskelä (professori Marc Baumann), Suomalaisten Kemistien Seura ja Suomen Kemian Seura–Kemiska Sällskapet i Finland

Professori Keijo Hämäläinen (professori Olli Martio), Suomalainen Tiedeakatemia

Valittuina vuosiksi 2015–2017

Dosentti Hannu Karttunen (KL Juhani Tähtinen), Tähtitieteellinen yhdistys URSA ja Suomen kasvatuksen ja koulutuksen historian seura

Dosentti Tuomas Martikainen (FT Kaisa Vehkalahti), Etnisten suhteiden ja kansainvälisen muuttoliikkeen seura ja Nuorisotutkimusseura

Professori Ari Sihvola (professori Aarne Halme), Teknillisten Tieteiden Akatemia

Professori Kirsi Tirri (professori emeritus Erkki Hollo), Suomalainen tiedeakatemia

Professori Terhi-Anna Wilska (PhD Emilia Palonen), Westermarck-seura ja Valtiotieteellinen yhdistys

Valittuina vuosiksi 2016-2018

Professori Leif C. Andersson (varajäsen professori Mats Gyllenberg), Finska Vetenskaps-Societeten – Suomen Tiedeseura

Professori Kimmo Katajala (varajäsen professori Petri Karonen), Suomen Historiallinen Seura

Dosentti Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen (varajäsen dosentti Kirsi Pauliina Kallio), Alue- ja ympäristötutkimuksen Seura

Professori Pia Letto-Vanamo (varajäsen professori Niklas Bruun), Suomalainen Lakimiesyhdistys ja Juridiska Föreningen i Finland

Professori Jouko Rikkinen (varajäsen professori Jari Valkonen), Suomen Biologian Seura Vanamo

Työvaliokunta 2016

Professori Keijo Hämäläinen, puheenjohtaja

FT Cecilia af Forselles, varapuheenjohtaja

Dosentti Anna-Kaisa Kuusisto-Arponen

Professori Markku Leskelä

Professori Tuomas Martikainen

Avustusjaosto 2016–2018

Professori Ari Sihvola, puheenjohtaja, luonnontieteet ja tekniset tieteet

Professori Mervi Helkkula, kielitieteet

Professori Jaakko Hyvönen, biotieteet

Professori Liisa Häikiö, yhteiskuntatieteet

Professori Pirjo Markkola, historia ja muut perinnetieteet

Tieteessä tapahtuu -lehden toimitusneuvosto

Professori Leif C. Andersson, päätoimittaja Ilari Hetemäki, professori Timo Honkela, tiedetoimittaja Markus Hotakainen, pääsihteeri Reetta Kettunen, professori Tuija Laine, professori Markku Löytönen (pj.), tutkijatohtori Nelli Piattoeva, toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen

Tieteen päivien 2017 ohjelmatoimikunta

Johtaja Teija Tiilikainen, puheenjohtaja

Professori Kari Enqvist

Filosofian tohtori Cecilia af Forselles

Professori Jaakko Hämeen-Anttila

Professori Kristiina Lindström

Professori Tomi Mäkelä

Professori Uskali Mäki

Professori Pekka Orponen

Professori Jan Sundberg

Pääsihteeri Ilari Hetemäki

Tieteen päivien 2017 Tiedettä kaupungissa -suunnitteluryhmä

Tuottaja Seija Aunila, Yleisradio

Ohjelmapäällikkö Paula Havaste, Suomalainen Tiedekeskus Heureka

Tiedotuspäällikkö Ilari Hetemäki, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Pääsihteeri Reetta Kettunen, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

Tiedeasiamies Kalle Korhonen, Koneen säätö

Päätoimittaja Leena Rantajarvi, Suomen ympäristökeskus

Viestintäjohtaja Riitta Tirronen, Suomen Akatemia

Tapahtumatuottaja Siina Vasama, Suomalainen Tiedekeskus Heureka

Tapahtuma- ja viestintäkoordinaattori Mandi Vermilä, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Arkistotyöryhmä 2014–2016

Johtaja Lauri Harvilahti, Suomalaisen kirjallisuuden seura, puheenjohtaja

Julkaisupäällikkö Johanna Lilja, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Maria Miinalainen, Svenska Litteratursällskapet

Toiminnanjohtaja Lea Ryyänen-Karjalainen, Tieteellisten seurain valtuuskunta

Ylitarkastaja Kenth Sjöblom, Kansallisarkisto

Johtaja Juhani Tikkanen, Kansallisarkisto

HENKILÖKUNTA 2016

Autio, Petra	ma. projektipäällikkö 1.2.–31.7.2016	Pasanen, Anna	ma. 1.3.–31.10.2016
Dannemann, Anja	ma.toimistosihtööri 17.8.–31.12.2016	Pere, Jan	virastomestari
Hadjikov, Alexander	vahtimestari	Pölönen, Janne	suunnittelija, Julkaisufoorumi
Hetemäki, Ilari	tiedotuspäällikkö	Rantanen, Mikko	ma. avustaja, Julkaisufoorumi
Huldin, Mikko	it-suunnittelija	Reiss, Kaisa	toimistosihtööri 25.4.2016–
Jokinen, Sami	julkaisuvarastonhoitaja	Rodriquez, Pablo	vahtimestari
Juntunen, Ari	myymälänhoitaja	Rodriquez Carillo, Antonio	asiakaspalvelupäällikkö
Kaarela, Tiina	toimittaja	Rostedt, Katri	tiedesihtööri (vanhempainvapaa 19.7.2016–30.5.2017)
Kettunen, Reetta	pääsihtööri, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta (toimivapaa 8.8.–31.10.2016)	Ruth, Anna-Sofia	suunnittelija, Julkaisufoorumi
Kohonen, Iina	ma. projektipäällikkö	Ryynänen-Karjalainen Lea	toiminnanjohtaja
Kumlin, Satu	taluspäällikkö	Siitonen, Kirsi	tiedesihtööri
Kyllönen, Simo	ma. pääsihtööri, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta 16.8.2016–31.1.2017	Spoof, Sanna Kaisa	pääsihtööri, Tutkimuseettinen neuvottelukunta
Laatikainen, Jani	tietohallintopäällikkö	Strien, Georg	johtava kirjastonhoitaja
Lappi, Eija	markkinointisuunnittelija	Tarkiainen, Terhi	suunnittelija, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta ja Tutkimuseettinen neuvottelukunta
Leskinen, Anita	toimistosihtööri	Tervonen, Jouko	julkaisuvarastonhoitaja
Lilja, Johanna	julkaisupäällikkö	Tikka, Päivi	pääsihtööri, Tiedeakatemian neuvottelukunta
Loisa, Jari	mediasuunnittelija	Valtonen, Kari	myyntisihtööri
Länsivuori, Jouko	IT-asiantuntija	Vermilä, Mandi	ma. markkinointisuunnittelija 16.5.2015–31.1.2016, tapahtuma- ja viestintäkoordinaattori 1.2.2016–
Lönngren, Lena	julkaisuassistentti	Videnoja, Kalle	ma. tiedesihtööri 13.6.2016–31.5.2017
Merranmaa, Hannu	julkaisuvarastonhoitaja	Virta-aho, Sirkka	taloushallinnon assistentti
Minkkinen, Riikka	ma. tiedottaja 15.8.2016–15.1.2017		
Nygård, Antti-Jussi	ma. suunnittelija 1.9.2015–30.6.2017		
Pakarinen, Hannele	informaatikko		